

MUSEENE I
SØR-TRØNDELAG

NYTT MUSEUM FOR KUNST OG FORM I TRONDHEIM

Visjon | Scenarier | Tomteanalyser

*Denne rapporten er utarbeidet av
Dyrvik Arkitekter og Christian Pagh
i samarbeid med MiST.*

DESEMBER 2021

Dyrvik Arkitekter AS er et arkitektur- og urbanismekontor lokalisert i Oslo. Kontorets arbeid dekker et bredt arkitektfaglig spekter, fra kulturbygg, kontorbygg og store boligprosjekter til mulighetsstudier, byutvikling og planoppgaver. Porteføljen omfatter utredninger, mulighetsstudier, programmering, prosjektering og oppfølging.

Christian Pagh er spesialist i kulturorientert by- og stedsutvikling med særlig erfaring med utvikling av kulturinstitusjoner. Christian er tidligere partner i Urgent.Agency og nå direktør for Oslo arkitekturtriennale.

**DYRVIK
ARKITEKTER**

CHRISTIAN PAGH AS

INNHold

INNLEDNING

- Forord
- Prosess
- Sammendrag

BAKGRUNN

- Langsiktig museumsutvikling
- Dagens bygg - begrensninger
- Museenes samfunnsoppdrag
- Om Trondheim kunstmuseum og Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum

NYTT NORDENFJELDSKE

- Visjonen
- Hvorfor et nytt museum?
- Muligheter i det nye museet
- Bred involvering - i dag og framover
- Med Hannah Ryggen som forbilde - Trondheim i verden
- Rom- og funksjonsprogram
- Kostnader og finansieringsløsninger
- Bærekraft

TRE SCENARIER

- Om scenariene
- Dora II
- Leutenhaven
- Utvidelse ved Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum og Rådhuset

VEDLEGG

1. Tomteanalyse
2. Utdypende studier av 0+ alternativet
3. Kostnader og finansieringsløsninger
4. Politiske vedtak
5. Detaljert romprogram
6. MiST og stiftelsenes vedtekter
7. Beskrivelse av bygg og samlinger

Innledning

FORORD

Trondheim Formannskap vedtok 3. desember 2019 å utrede fem tomtealternativ for et fremtidig «Museum for kunst og design». Oppdraget ble gitt til Museene i Sør-Trøndelag (MiST). Vedtaket gjaldt følgende alternativ:

- » 1: Dora II
- » 2: Leutenhaventomta
- » 3: Linjegodstomta på Nyhavna
- » 4: Ladejarlen videregående skole
- » 5: 0+-alternativ med utgangspunkt i eksisterende bygninger

MiST sender med dette over utredningen visjon, scenarier og tomteanalyser for «Nordenfjeldske- museum for kunst og form, Trondheim» (arbeidstittel) for videre behandling.

Allerede i 2006 vedtok Trondheim Bystyre og Sør-Trøndelag fylkesting begge enstemmig «Strategisk museumsplan for Sør-Trøndelag». Følgende hovedmål fram mot 2014 ble formulert:

«Bygninger og anlegg. Innen 2014 skal en ha gjennomført utbyggingen av ABM-senteret i Dora, kunsthall, felles formidlingsarena for ABM-området, opplevelsessenter for pop og rock, Ægir-Norsk havbruksmuseum, et samlet kunstmuseum i Trondheim i et nytt museum for kunst og design, båthall ved Museet Kystens arv, Verdensarvsenter og bygningsvernssenter på Røros og utbyggingen av Ringve museum.»

Siden den gang er behovet for et nytt museum bekreftet i flere politiske vedtak både lokalt og regionalt - se vedlegg 4.

MiST påviser behov og peker på hvilke muligheter et nytt museum kan gi Trondheim som by, Trøndelag som region og Norge som nasjon. Både museenes egne samlinger

og ønsket om innlån av internasjonale verk og utstillinger, krever andre og større lokaler, som kan oppfylle gjeldende krav til sikkerhet, klima og belysning m.m., enn dagens to bygg kan levere. MiST har ambisiøse planer om i enda større grad å innfri Stortingets forventninger til museenes samfunnsmandat som sentrale aktører for demokrati og frie ytringer også på billedkunst, kunsthåndverk- og designfeltet.

Saken er ytterligere aktualisert rent bygningsmessig siden behandlingene både i 2006 og 2015:

Nordenfjeldske Kunstindustrimuseums bygg i Munkegata er stengt fra 1.2.2021 som følge av en tilstandsrapport som viser betydelige bygningsmessige mangler.

» Trondheim kunstmuseums bygg ble i Museumsstrategien fra Sør-Trøndelag fylke 2015-2018 beskrevet slik: «Bygningen har et betydelig behov for rehabilitering og det er i den forbindelse utarbeidet en tilstandsrapport. Lokalene er generelt for små og de er heller ikke tilpasset visning av nyere kunstformer.» På tross av en del oppgraderinger og løpende vedlikehold fra MiST sin side fremstår bygningen i dag med betydelige mangler.

Disse forhold viser at denne prosessen handler om langt mer enn oppgradering av eksisterende bygg. Dagens bygg vil uansett framtidig bruk bli stående som de flotte arkitektoniske landemerker de er for Trondheim.

Det er MiST sin ambisjon å åpne et nytt og styrket «Nordenfjeldske – museum for kunst og form» senest i 2030. MiST ber med dette om en beslutning mht. tomtevalg slik at den videre prosessen kan intensiveres med tanke på en løsning både mht. konkrete løsninger og finansiering.

Arbeidstittelen *Nordenfjeldske* er en særegen titulering av det geografiske området nord for Dovre. At det ene av de to museene har dette i sitt navn i dag, gjør det relevant å ta med inn i fremtiden - men det vil da romme begge museenes kunstfelt og samlinger.

PROSESS

Som følge av Trondheim Formannskap sitt vedtak om å gi MiST oppdraget å utrede fem tomtealternativ for et fremtidig museum for kunst og design, har flere aktører vært invitert inn i prosessen.

Etter en anbudsrunde om prosjektledelse, inngikk MiST i november 2020 kontrakt med Urgent.Agency v. Christian Pagh og Dyrvik Arkitekter som eksterne konsulenter. Tomtevalgprosessen skulle ende opp i en foreliggende sluttrapport og innstilling til tomtevalg, innen 1. desember 2021. MiST er prosjekteier. I den sammenheng etablerte MiST en intern styringsgruppe.

Proessen har hatt fokus på hva et nytt museum kan bli, ikke på museenes interne organisering og evt. sammenslåing.

MiST etablerte tidlig i 2020 en ressursgruppe for forankring av arbeidet bestående av styrelederne for Stiftelsen Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum og stiftelsen Trondheim kunstmuseum, Trondheim kommune og Trøndelag fylkeskommune- begge på administrativt nivå.

Det er foretatt en rekke intervju med representanter for et nasjonalt kunst-, design- og kulturperspektiv, ulike «Trondheims-stemmer» innenfor akademia, formidling og entreprenørskap, samt utøvende kunstnere og kunsthåndverkere.

Der er dessuten avholdt:

- » Møter med **Norske Kunsthåndverkere Midt-Norge**
- » Møter med **stiftelsesstyrene** (Stiftelsen Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum og Stiftelsen Trondheim kunstmuseum)
- » Møter med politisk og administrativt nivå i **Trondheim kommune**, herunder formannskapet og KIF-komiteen, samt kommunedirektør/kulturdirektør/stab, byantikvar, byplan, eierskapsenheten
- » Møter med politisk og administrativt nivå i **Trøndelag fylkeskommune**, herunder hovedutvalg for kultur, fylkesdirektør for kultur og folkehelse/fagansatte, representanter for kulturminneseksjonen og seksjon eiendom
- » Møter med **Riksantikvaren**
- » Møte med **Trøndelag Teater**
- » Møter med **Trondheim Havn** og **Nyhavna Utvikling**, samt **interessenter** på DORA II
- » Møte med **KLP**- festeholder på Leutenhaven
- » **Eiermøter i MiST**

Ulike workshops er avholdt med representanter for: NTNU (fakultet for arkitektur og design, Kunstakademiet i Trondheim, lærerutdanningen), Dronning Mauds Minne Høgskole, samt ansatte ved de to museene

Orientering om arbeidet er gitt til **Kulturdepartementet** (administrativt nivå) og **Kulturrådet** (investeringssøknad sendt i desember 2020)

Presentasjon og debatt i medlemsmøte i **Trondhjems Arktektforening** og **Norske Kunsthåndverkere Midt-Norge**

Museumsnettverket **Museum Why** - Internasjonalt nettverk for nordiske museer i endring bestående av Kiasma (Helsinki), Malmø kunstmuseum, Kunsten som forum forskningscenter (Danmark) og Trondheim kunstmuseum har inspirert innholdsutviklingen.

Ulike **befaringer** av alle tomtealternativer og spesielt de tre gjenstående alternativene er gjennomført.

I april 2021 ble de to alternativene Linjegodstomta og Ladejarlen vurdert som lite aktuelle. Dette ble kommunisert til Trondheim kommune og de to museumsstiftelsene samt media. Begrunnelse er beskrevet i tomteanalysen.

SAMMENDRAG

INNHold OG OPPBYGNING

Denne utredningen består av følgende:

I kapittelet **Bakgrunn introduseres de faglige og bygningsmessige utgangspunkt** for et nytt, samlet museum for kunst og design i Trondheim. Her redegjøres det for viktigheten av å skape en langsiktig løsning for museene og for museenes viktige samfunnsoppdrag. Videre presenteres de to museenes historiske bakgrunn, oppdrag, samlinger og bygningsmessige forhold.

I kapittelet **Nytt Nordenfjeldske presenteres visjonen om å skape et enestående museum** som involverer, engasjerer og utfordrer fremtidens publikum med basis i museenes sterke samlinger. Her beskrives mulighetene i det nye museet for å bli en viktig arena for kunstnerisk utforskning, en pådriver for samfunnsengasjement og et verksted for kreativt medborgerskap.

Videre beskrives et **romprogram**, som viser **hvilke behov museet har og hvilke opplevelser** et fremtidig publikum kan forvente seg. Her fremheves det at museet trenger større, sammenhengende rom. Det skal være plass til at besøkende kan møtes og delta i åpne publikumsområder og sanse og lære i tidssvarende utstillingsrom.

I avsnittet **kostnader og finansiering** beskrives ulike **referanseprosjekter som grunnlag for kostnadsberegning** samt ulike finansieringsmuligheter.

Deretter følger vurdering av ulike forhold knyttet til **bærekraft i utviklingen** av et nytt museum.

Kapittelet **Scenarier viser tre ulike retninger for et fremtidig museum**. Scenariene tar utgangspunkt i gjennomført tomteanalyse, som følger i vedlegg 1.

Et scenarie er en beskrivelse av en tenkt framtidig situasjon og er dermed ikke ment å betraktes som et ferdig prosjekt. De er framtidsbilder på hvordan det nye museet kan utfolde seg og oppfylle visjonen på den aktuelle tomten.

Hvert scenarie avsluttes med en kort sammenfatning og vurdering ut i fra de kriterier som er lagt til grunn i tomteanalysen: *Tomtekvalitet, bygning og byggbarhet; Kontekst, beliggenhet og steds kvalitet; Økonomi og Bærekraft.*

MIST SIN ANBEFALING

Styret i Museene i Sør-Trøndelag (MiST) har 08.12.21 gjort følgende vedtak:

1. Styret viser til utredningen Nytt museum for kunst og form i Trondheim – visjon, scenarier og tomteanalyser. Den er utarbeidet på bakgrunn av Trondheim formannskap sin bestilling i desember 2019 om å «utrede fem tomtealternativ for et fremtidig «Museum for kunst og design».

2. I utredningen vises det til nasjonale ambisjoner for kunst- og kulturfeltet og vedtatte politiske ambisjoner for Trondheim og Trøndelag som kunst- og kulturby og -region. Etableringen av et nytt museum må ha som ambisjon å løfte hele feltet. Dette forutsetter et areal på min. 11.000 m² lokalisert på en lokasjon/ett bygg for slik å sikre mest mulig ressurser til innhold og mest mulig effektiv drift.

3. Styrets ambisjon for det nye museet innebærer et behov for et vesentlig større museum enn dagens museer, knyttet til følgende behov:

Være en aktuell og fremtidsrettet arena som underbygger visjonen; fortelle historien, utfordre samtiden og prege framtiden

- » Være et museum som fremmer demokrati og medborgerskap gjennom møtet mellom kunsten og den besøkende
- » Sikre større utstillingsareal for å nå et bredere publikum
- » Gi utvidete mulighet for flere utstillinger av et større antall kunstnere
- » Gi mulighet for å vise langt mer av dagens og fremtidens samlinger
- » Gi mulighet for flere typer utstillinger både med egne verker/gjenstander, og innlån av større nasjonale og internasjonale verk.
- » Gi mulighet for bruk av verksteder både for kunstnere og andre
- » Legge til rette for en bedre arbeidssituasjon for museets ansatte

4. MiST er opptatt av å legge til rette for et museum i et 50-100 års perspektiv som sikrer at et større og mer mangfoldig publikum får ta del i museenes omfattende samlinger og skiftende utstillinger.

5. MiST har på oppdrag av Trondheim kommune utarbeidet scenarier for de tre mest aktuelle tomtealternativene. Alle de tre alternativene har ulikt potensial til å skape et godt museum for kunst og form i Trondheim. Disse tre scenariene omfatter følgende tomtealternativ:

- » Dora II
- » Leutenhaven
- » 0+ (med utgangspunkt i dagens bygg)

6. Styret i MiST anbefaler Trondheim kommune å arbeide videre med Leutenhaven da dette anses som best egnet for å oppfylle vår felles ambisjon og museets samfunnsoppdrag.

MiST ber Trondheim bystyre fatte vedtak om lokalisering som grunnlag for videre detaljering av prosjektet, også finansielt. Dette foreslås gjennomført i et samarbeid mellom Trondheim kommune og MiST. I det videre arbeidet må også de to museumsstiftelsene og fylkeskommunen involveres, i tillegg til museenes ansatte. Samtidig må videre planlegging ha en bred involvering av ulike miljøer.

Lokalisering av et nytt, åpent og inviterende museum på Leutenhaven vil forsterke Midtbyen og gi mulighet for å etablere et nytt kulturtorg og byrom i tett samarbeid med tilleggende institusjoner. Beliggenheten har også svært god tilgjengelighet noe som understreker muligheten for å skape et nytt møtested for byens befolkning.

7. Det understrekes at dagens to bygg som huser Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum i Munkegata og Trondheim kunstmuseum i Bispegata, skal bestå framover. Byggene er viktige arkitektoniske landemerker i og for Trondheim by. Framtidig bruk av byggene må være en del av det videre arbeidet. Bruk til ulike kulturformål er en del av denne vurderingen. Beregning av kostnader for nødvendig vedlikehold og oppgraderinger må også inngå i dette.

Bakgrunn

LANGSIKTIG MUSEUMSUTVIKLING

Trondheim kunstmuseum ble etablert som Trondhjems Kunstforening i 1845. Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum ble etablert i 1893. Den lange tidslinjen viser at prosessen med å utvikle et nytt museum for kunst og form må ha et langsiktig perspektiv i de valg som nå gjøres. Dette handler om å legge til rette for valg og innretninger som skal stå seg i et 70-100 års perspektiv- kanskje lengre.

Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum (NKIM) og Trondheim kunstmuseum (TKM) har to av Norges fremste samlinger av kunst og design. NKIM forvalter verdens største samling av verdenskjente Hannah Ryggens billedtepper. Samlet representerer disse samlingene ca. 40.000 gjenstander.

Både Trondheim kommune og Trøndelag fylkeskommune har uttrykt betydelige ambisjoner for kunst og kulturfeltet.

Folket, kunsten og byen mot 2030 (kommunedelplan for kunst og kultur i Trondheim), vedtatt av bystyret 17. oktober 2019:

- » Kunst og kultur skal være en overordnet del av by- og samfunnsutviklingen.
- » Kunst, kultur og kulturarv skal prege Trondheim.
- » Trondheim skal ha en sterk posisjon som kulturelt knutepunkt i regionen.
- » Trondheim skal ha en sentral rolle i det nasjonale tusenårsjubileet i 2030.
- » Trondheim skal være en internasjonalt anerkjent kunst- og kulturby.

Trøndelagsplanen 2019–2030, vedtatt av fylkestinget i desember 2018:

- » I 2030 er kunst og kultur en viktig drivkraft for samfunnsutvikling i Trøndelag.

Museene i Sør-Trøndelag – MiST– er overbevist om at et nytt museum for kunst og form lokalisert i Trondheim er vesentlig for å bidra til å realisere disse ambisjonene.

«Trondheim skal ikke ha mindreverdighetskomplekser. Blir det spektakulært, kommer folk»

Aksel Tjora (professor i sosiologi ved NTNU)

DAGENS BYGG - BEGRENSNINGER

Dagens bygg - begrensninger:

- » innlån av nasjonal og internasjonal kunst og design fordrer utstillingsrom som oppfyller krav til sikkerhet og klimatiserte soner. Vi bør ha ambisjoner om innlån av Edvard Munch, Pablo Picasso, Frida Kahlo, William Morris og Coco Chanel som eksempler.
- » store byggmessige utfordringer. NKIMs bygg i Munkegata er stengt for publikum.

Arealbehov (11.020 m² BTA, bruttoareal) oppfylles ikke i dagens bygg:

- » samlingenes omfang og størrelsen på enkeltverk, krever økt volum og høyde i utstillingsarealene.
- » publikum har krav på, og forventer å se større deler av samlingene.
- » restaurant, vrimlearealer, kunstmottak, med mer, mangler.

ANTIKVARISKE MYNDIGHETER

"Det er Riksantikvarens syn at en utbygging som foreslått ved Trondheim kunstmuseum vil føre til et uakseptabelt stort tap av automatisk fredete arkeologiske kulturminner og utilbørlig skjemming av Nidaros domkirke og Erkebispegården" (skriftlig vurdering, vedlagt).

I møter har Riksantikvaren og Byantikvaren muntlig åpnet for muligheter for utbygging rundt Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum, så lenge et nybygg ikke er høyere enn dagens Rådhus og takformen på eksisterende Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum består. Behovet for arkeologisk utgraving påpekes.

MUSEENES SAMFUNNSOPPDRA

Museenes samfunnsoppdrag er å ivareta og formidle våre kollektive minner, men også å løfte fram kulturelt mangfold, relevans og representativitet. I MiST er dette ansvaret definert gjennom visjonen: Vi forteller historien, utfordrer samtida, preger framtida. Våre besøkende oppsøker museene både for opplevelser, kunnskap, læring og for sosiale treff. Museumsvirksomhet kan aldri bli statisk. Dels fordi samtidshistorien også fortjener formidling, men også fordi historien er mer sammensatt enn det man i fortiden har valgt å ta vare på og løfte fram. Det kreves et mangfold av fortellinger og stemmer.

EU og ikke minst Europarådet poengterer at museene i framtiden i enda sterkere grad må styrke menneskers mulighet til deltagelse og samskapning som redskap for et inkluderende medborgerskap. Kulturmeldinga og Museumsmeldinga har fulgt opp denne tankegangen. Den stiller krav til nye strategier, nye kompetanser og en ny måte å arbeide på. Den stiller også nye krav til hva museenes lokaler og rom skal leve opp til. En spesiell utfordring for museene ligger i å forene en inkluderende holdning med voksende sikkerhetskrav for samlingene.

Museene har ansvar for å løfte fram ulike sammenhenger, hvordan både gjenstander, bygg, historier, mennesker og prosesser danner et sammensatt bilde. Kulturmeldinga Kulturens kraft — Kulturpolitikk for framtida (2018-2019) **løfter fram kunsten og kulturens rolle i bygging av demokratiet og løfter fram at museene skal være sentra-**

le aktører for demokrati og frie ytringer (Museumsmeldinga Musea i samfunnet (2020-2021)). Kunstmuseene har en særskilt posisjon i arbeidet med samtidsuttrykk, både gjennom utstillingsvirksomhet og samlingsutvikling. Et nytt museum skal og må ta et særskilt ansvar for å løfte fram kunsthåndverket som tradisjonelt har hatt færre visningssteder og svakere muligheter til ulike partnerskap. Dette er en del av vårt samfunnsoppdrag.

Kunsten har gjennom historien vist kraften i å **utfordre samtiden og tegne bilde av mulige framtider**. Hannah Ryggens sterke og modige uttrykk, vevd som billedtepper, nådde og når stadig et internasjonalt publikum, og er kanskje det beste eksempelet vi har på nettopp dette. Museenes samspill med det aktive kunstfeltet skal skape rammer rundt utstillinger, ytringer, arrangementer og debatt som gjør museene til arenaer der kunst skapes og formidles.

Et nytt museum for kunst og form skal også bidra til å styrke **forståelsen for kunst og form**. Kravene til et **nytenkende og ambisiøst** museum, med vilje til nye uttrykk og konstallasjoner, møter hindringer i dagens bygg. Museenes mandat, utstillingsrom og program, målene om å nå flere og bredere publikumsgrupper, og tilby relevante og utfordrende publikumstilbud trenger langt bedre fysiske rammer for å komme til sin rett. I lys av dette er det både et faktisk, men også et demokratisk problem at kun 5% av NKIMs samlinger har vært permanent tilgjengelig for publikum. De **skjulte skattene** har et uforløst **potensial**.

«Trondheim Kunsthall har vokst seg sterk, Trondheim kunstmuseum har et veldig godt program og Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum har fantastiske Hannah Rygggen.» *Tone Hansen, Kunstavisen, 16.12.2020*

NORDENFJELDSKE KUNSTINDUSTRIMUSEUM

NKIM er et nasjonalt museum med ansvar for kunsthåndverk og design. Museet forvalter bl.a. en enestående Art Nouveau-samling og en stor og unik samling med norsk og internasjonal tekstilkunst, med Hannah Ryggens billedtepper som høydepunkt. NKIM er arrangør av Hannah Rygggen Triennale.

NKIM er et modig museum med utradisjonell tilnærming til eksperimentell formidling og eksterne samarbeid. NKIM setter krevende prosjekter ut i livet – igjen og igjen.

“NKIM er et nasjonalt museum med formål å samle og fremme nasjonalt og internasjonalt kunsthåndverk og design fra fortid og samtid. Dette skal skje ved museumsdrift som omfatter forskning i og formidling av kunsthåndverk og design av høy kvalitet. Stiftelsen NKIM skal ha et fagbibliotek.” Vedtektene for **NKIM**

- Etablert i 1893 med første lokaler i Stiftsgården.
- I årene 1900-1968 hadde museet tilhold i den tidligere pikerealskolen i Dronningens gate
- I 1968 flyttet museet til sitt nåværende bygg i Munkegata, tegnet av arkitekt Herman Krag. Bygget inneholder saler for faste og skiftende utstillinger i tre etasjer uten klimaregulering, samt magasiner uten klimaanlegg og kontorarealer.
- Gjenstandssamlingen består i hovedsak av møbler, keramikk, glass, metall og tekstil. Størst er tekstilsamlingen som omfatter alt fra drakter og drakttilbehør, til strikk, broderi, stofftrykk og vev. Museet har også en samling med billedkunst, grafikk, trykk og plakater. Dette omfatter ca 30 000 gjenstander, ca 150 000 fotografier, et bibliotek og en historisk boksamling bestående av ca. 25 000 bind.
- I tillegg forvalter NKIM en samling kirkekunst som i dag er lagret på Dora.
- NKIM har også formidlingsansvaret for Stiftsgården og Austråttborgen samt Hannah Rygggen-senteret i Ørland Kulturhus.
- Siden 2012 har NKIM overdratt driftsansvaret til MiST.

“Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum i Trondheim har, takket være en konsekvent oppbygging av samlingene over flere tiår, en enestående og svært omfattende samling av kunsthåndverk i alle sjangere. Museet har også markert seg med en lang rekke, sterke utstillinger av samtidskunsthåndverk. Vi kunsthåndverkere anser dette som «vårt museum» og har et inderlig forhold til det”.

Tovelise Røkke-Olsen og Axel Becker, Norske Kunsthåndverkere Midt-Norge.

TRONDHEIM KUNSTMUSEUM

Trondheim kunstmuseum er en av Norges ledende samtidskunstinstitusjoner med en stolt historie av betydningsfulle utstillinger og en samling som speiler dette. I samlingen finnes flere av norsk kunsthistories viktigste verk. Trondheim kunstmuseum har siden begynnelsen av 1900-tallet hatt en viktig rolle ved tidlig å i at tidlig introdusere ledende internasjonale kunstnerskap i Norge. Museet er vert for Lorck Schive Kunstpris, Norges nasjonale kunstpris, med en nasjonal nominasjonskomite og en ett nasjonalt nominasjonsforfarende og internasjonal jury.ering. Prisen er finansiert gjennom festeavgifter på Nedre Bakklandet, og pris er samlet summen på sammenlagt 1 100 000 t 1 100 000 1.1 mill. kroner gjør dent til Norges-og ent av verdens- største priser i sin sjanger..

“Trondheim kunstmuseum har som formål å skape interesse for og øke kunnskap om billedkunst og andre visuelle uttrykksformer. Museet skal være et dokumentasjons- og kompetansesenter for regionen, dvs så langt det er mulig søke og fange opp vesentlige nasjonale og internasjonale strømninger.”

Vedtektene Trondheim kunstmuseum

- Trondheim kunstmuseum ble etablert som Trondhjem Kunstforening i 1845. Kunstforeningen var den tredje i sitt slag i Norge, etter Oslo og Bergen, skapt for å gi et bredere publikum i Trondheim tilgang til god kunst og det siste fra kontinentet.
- Gjennom historien har Kunstforeningen/ TKM markert seg nasjonalt gjennom sine utstillinger, også av betydelige internasjonale kunstnerskap som Vasilij Kandinskij, Joseph Beuys og Kjartan Slettemark.
- I 1867 begynte Kunstforeningen å kjøpe inn kunst til “det faste galleri”.
- I tiden frem til 1930 ble Kunstforeningens samling og utstillinger vist på flere ulike adresser, også en periode i Stiftsgården.
- Dagens bygning er fra 1930 og er bygd for formålet, er strukturelt sunn, men byr på flere utfordringer for moderne museumsdrift.
- I 1997 ble Trondheim kunstmuseum etablert som egen stiftelse og samlingene overdratt fra Trondhjem Kunstforening.
- Museet har ca. 6000 gjenstander fordelt på maleri, skulpturer, grafikk, video, performanceverk med hovedvekt på norsk kunst fra 1870 til i dag, men også verk fra internasjonal kunsthistorie.
- TKM har i dag to visningssteder; lokalene i Bispegata og Gråmølna. Siden 2009 har TKM overdratt driftsansvaret til MiST.

Trondheim kunstmuseum ble nominert til årets visningsrom 2020 av Subjekt med følgende begrunnelse: “Plassert sentralt ved Nidarosdomen – i det som tidligere var Trondhjems kunstforening – finner vi hovedavdelingen til Trondheim kunstmuseum. Bygningen er vakker, men i dårlig forfatning. Museet planlegger nybygg, men det går ikke utover publikum.

Trondheim kunstmuseum utnytter den gamle bygningen for det den er verdt. Spesielt i utstillingen ‘Før og etter solnedgang’ ble arkitekturen trukket frem i lyset, da malerienes rammer speilet rommenes lister, og fremhevet bygningen på beste måte.

Museet har fått rykte på seg for å levere solide utstillinger med jevnt over god kuratorisk kvalitet, spesielt når det kommer til retrospektive utstillinger. I år imponerer de med navn som Leonard Rickhard, Håkon Bleken og Cassius Fadlabi. De er trygt forankret i lokal kunsthistorie, men makter fint å bringe Samtidskunst til et bredt publikum.”

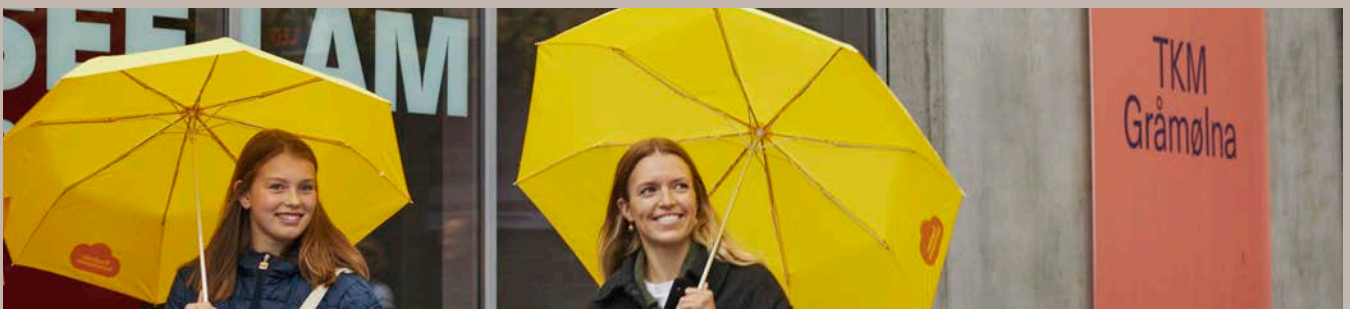

MUSEENE I SØR-TRØNDELAG – MIST

MiST er en sentral kulturaktør både regionalt og nasjonalt, og blant landets største museumsorganisasjoner. Det konsoliderte museet omfatter 12 museer med 25 besøkssteder.

“Museene skal med sine enheter og samlinger berike samfunnet med kunnskap, forståelse og opplevelse. MiST skal tilstrebe god tilgjengelighet til museenes samlinger og kompetanse. Basisfunksjonene innsamling, bevaring, forskning og formidling skal være preget av høy kvalitet og sterke fagmiljøer i god kontakt med kolleger nasjonalt og internasjonalt. Selskapet skal arbeide for å styrke det lokale engasjementet for kunst, kulturhistorie og kulturvern. MiST AS skal videreføre og utvikle driften ved enhetene som inngår i selskapet og handle i samsvar med ICOMs museumsetiske regelverk.” **Selskapets vedtekter**

- MiST er et driftsselskap som har avtaler med eierstiftelsene (samt Rindal kommune) for å ivareta formålet for eierstiftelsene, herunder drift og forvaltning av samlinger, eiendommer, tekniske installasjoner og bygg.
- MiST eies av eierstiftelsene (33.4%), 6 vertskommuner (33.3%) og Trøndelag fylkeskommune (33.3%). Trondheim kommune er største aksjonær og enkelteier blant vertskommunene, med 14.8% eierandel.

Nytt Nordenfjeldske – museum for kunst og form

VISJON

Nytt Nordenfjeldske skal involvere, engasjere og utfordre publikum inn i framtiden, med utgangspunkt i NKIMs og TKMs enestående samlinger.

Hvorfor ser menneskeskapte gjenstander og estetiske uttrykk ut som de gjør? Hva betyr de for oss som individer og samfunn? Det blir stadig viktigere å forstå og orientere seg i våre visuelle og formgitte omgivelser. Ved å trekke tråder mellom ulike tider, steder og kunstneriske tilnærminger får besøkende mulighet til å erfare sin egen samtid fra nye synsvinkler.

Arbeidstittelen for det nye museet er **Nordenfjeldske museum for kunst og form**. Nordenfjeldske vil invitere besøkende til aktivt å utforske samlinger og verk i nye konstallasjoner og til å utfolde seg kreativt som en del av museumsopplevelsen.

Publikums rolle i museet er som medskapere og bidragsytere, og står i kjernen av museets samfunnsoppdrag. Museets utstillinger og program vil formes og preges av mange flere og et større mangfold av brukere.

Gjennom Nordenfjeldskes presentasjon av verk og gjenstander på tvers av tradisjoner, uttrykk og form, stiller museet spørsmål ved grenseoppganger, og kommer nærmere fundamentet for det skapende feltet.

Museet blir en arena for medborgerskap, deltakelse og engasjement. Kunsten skal stå i sentrum for samfunnsutviklingen. Museet markerer seg internasjonalt med en tydelig profil som Norges fremste, med fokus på skapelsesprosesser og formgivning, politikk, engasjement, ledende kunst og medborgerskap.

"Trondheim har hatt en fantastisk utvikling som kunstby! Et nytt museum for kunst og form kommer til å sette byen på verdenskartet! Om miljøet hadde vært større den gangen jeg etablerte meg kunne jeg hatt base her." Ingar Dragset, norsk samtidskunstner

HVORFOR ET NYTT MUSEUM?

1 FORSTÅELSE FOR KUNST OG FORM ER VIKTIG

I en verden som i økende grad er preget av det visuelle og det digitale, trenger vi kritiske standpunkt og evne til å navigere i kulturens mange uttrykk. Det nye museet vil kunne styrke den visuelle og taktile bevisstheten hos borgere og besøkende.

- » når et markant større årlig **besøkstall** på minimum 200.000 mot tilsvarende besøkstall i 2019 på vel 70.000
- » skaper **organisatoriske gevinster** gjennom effektiv og framtidsrettet drift
- » utfordrer **hva et museum er og kan være**

2 UNIKE SAMLINGER MED UANTE MULIGHETER

Samlingene er enestående, også i internasjonalt perspektiv - men kun en brøkdel er tilgjengelig for publikum. Det er nødvendig for museets framtid å kunne gi en verdig og tidsriktig presentasjon.

3 TRONDHEIM BY ER I BEVEGELSE

Det er et momentum i Trondheim. Byens kulturelle og fysiske utvikling gir særlige muligheter til å leve opp til museets store ambisjoner. Byens og museets felles utvikling kan skape nye synergier og muligheter.

4 EN VIKTIG NASJONAL ROLLE

Et nytt, samlet og framtidsrettet museum vil spille en sentral og viktig rolle i det norske og nordiske museumslandskapet, der feltene mellom design, kunsthåndverk og billedkunst utvikles på nye måter. Nettopp dette møtet skaper et mulighetsrom for å fokusere på prosess, materialitet og visuelle valg - sammen med publikum.

DET NYE MUSEUM FOR KUNST OG FORM

- » tar vare på og utvikler **samlingene** som er bygget opp gjennom generasjoner, gir dem bedre rammer, og fremmer samlingenes relevans gjennom nyskapende formidling
- » skaper enestående og overraskende **utstillingsopplevelser** som innbyr til kreativ utforskning
- » inngår i nyskapende **partnerskap** med næringsliv, universitet, offentlige aktører og det frie kulturfeltet, skoler mm, og bidrar til å styrke regional kunnskapsproduksjon, læring og innovasjonsevne
- » når et langt **større og mer mangfoldig publikum** både lokalt, regionalt og internasjonalt
- » er et **levende samlingspunkt** for byens og regionens befolkning

“Trondheim har to av Norges fineste og viktigste samlinger. Et forent Trondheim kunstmuseum og Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum vil kunne være et kraftsentrum blant nordiske kunstmuseer, en posisjon de vanskelig kan oppnå hver for seg.”
Petter Snare, museumsdirektør KODE Bergen

MULIGHETER I ET NYTT MUSEUM

ARENA FOR KUNSTNERISK UTFORSKNING

Nordenfjeldske skal bli et internasjonalt fyrtårn for utforskning, refleksjon og dialog om visuell kultur. Museet vil skape en ny ramme rundt menneskelig erfaring av design, kunsthåndverk, billedkunst og arkitektur. Et nytt museumsbygg rammer inn de enestående samlingene, og gir plass til styrking av det museumsfaglige miljøet innen kunst og form.

Nye funksjoner:

- Utstillingsrom på internasjonalt nivå med fokus på kunst og formgivning
- Rom til eksperimenter i stor skala
- Rom til interaktive verk
- Tilgjengelig bibliotek

Partnerskap:

- Nordisk Museumsnettverk- Museum Why
- NTNU kunstneriske/estetiske utdanningsprogram

EN PÅDRIVER FOR SAMFUNNSENGASJEMENT

Nordenfjeldske vil bli en pådriver i den demokratiske samfunnsdebatten. Nye og mangfoldige stemmer inviteres til opplevelse, deltagelse og meningsutveksling i museet. Museet blir en ramme for kritisk og konstruktiv dialog, nye møter og kreative utviklingsprosesser. Museet inspirerer til å ta personlig stilling til, refleksjon om- og nysgjerrighet på, egne perspektiv gjennom å gi plass til nye måter å uttrykke seg på.

Nye funksjoner

- Arena- auditorium for medborgerskap
- Plass til kunstneropphold, lengre eksperimenter og utviklingsprosjekter

Partnerskap:

- Nasjonale og regionale (medie)aktører med interesse for kunstneriske produksjoner
- Kunnskapsinstitusjoner og skoler i hele regionen

VERKSTED FOR KREATIVT MEDBORGERSKAP

Viljen til form og til å uttrykke seg gjennom materialer er et grunnleggende menneskelig behov. Nordenfjeldske setter skapertrang i sentrum for sitt virke. Samlingene settes i scene med vekt på skapende prosesser og museet tilbyr muligheter for å være medskaper i design, billedkunst og kunsthåndverk - og utstillinger - for det profesjonelle og det brede publikum. Museet bidrar til å løfte praktisk og teoretisk kunnskap om kunstnerisk praksis, formgiving og materiell kultur.

Nye funksjoner:

- Rom for praktiske, kreative og kunstneriske eksperimenter
- Velutstyrte verksteder, makerspaces

Partnerskap:

- Samarbeid med NTNU/Nord universitet
- Samarbeid med lærerutdanningen og andre av regionens utdanningsinstitusjoner
- Utstrakt samarbeid med ulike institusjoner, skoler og barnehager

BRED INVOLVERING - I DAG OG FRAMOVER

- Museene samarbeider i dag med en rekke ulike partnere utover andre museer. Dette bidrar til gjensidig utvikling for museene og ulike aktører i by og region. Ved bedre tidsmessige fasiliteter kan dette samarbeidet utvides og forsterkes med flere partnerskap og slik gi markant merverdi for både borgere og besøkende.
- NTNU ulike utdanningsprogram innen arkitektur, design, musikk, billedkunst, humaniora, St. Olavs hospital, Dronning Mauds Minne Høgskole.
- Institusjoner og nettverk innenfor praktisk og teoretisk kunnskap om kunstnerisk praksis og formgivning som bl.a Kunsthåndverkere Midt-Norge, Norske Billedkunstnere og Trøndelag Bildende Kunstnere, Kunsthall Trondheim, Trøndelag Senter for Samtidskunst, Kjøpmannsgata Ung Kunst, Ny Musikk, DansiT, Litteraturhuset.
- Skoler og barnehager.
- Ulike organisasjoner som Røde Kors, Olavsfest, Trondhjems Arkitektforening, Kirkens Bymisjon, festivaler i Trondheim (Juba Juba, Jødisk kulturfestival, Kamfest, m.fl).
- Trondheim Mottakssenter.
- Nasjonale og regionale medieaktører med interesse for kunst.
- Økt utforskning av tilgrensende fagfelt som arkitektur, design og industrideign.
- Nordiske kunstmuseumsnettverk: "Museum Why?".

"Jeg skulle ønske at museet fungerte mer som bibliotek for å nå alle uansett kjønn, alder og bakgrunn"

Azra Halilovic (scenekunstner og skribent)

MED HANNAH RYGGEN SOM FORBILDE

Trondheim i verden

Hannah Ryggen (1894-1970) er en av 1900-tallets mest banebrytende og toneangivende kunstnere. Hannah Ryggens verk har stor nasjonal og internasjonal etter-spørsel og er utlånt til bl.a: Statens museum for kunst, København, Documenta 13, Kassel, Schirn Kunsthalle, Frankfurt, Turner Contemporary, Margate, Modern Art, Oxford, Moderna Museet, Malmö, Nasjonalmuseet, Oslo, Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofia, Madrid.

Hannah Ryggen hørte til i Trondheim og Trøndelag og hennes verk finnes i samlingene til både TKM og NKIM. Hannah Ryggens billedtepper er museets verdensskatt.

Hennes enestående kunstnerskap er som en ledestjerne for det nye museets arbeid. Hun forholdt seg nært og skapende til sine omgivelser, og jobbet frem store, narrative billedtepper fra råmateriale til endelig verk. Med et aktivt, åpent og empatisk forhold til samfunnet rundt tok hun uredd standpunkt til problemstillinger i samtida. I verkene hennes er det personlige vevd sammen med det politiske, og budskapene hennes har en aktivistisk brodd.

"Politisk kunst og Hannah Ryggen. Hannah Ryggen er Trøndelags Edvard Munch"

Veslemøy Lilleengen, kunstner

ROM- OG FUNKSJONSPROGRAM

I det følgende beskrives museets behov for rom og funksjoner med fokus på å formidle sentrale ønsker og forutsetninger for museumsopplevelsen. Rom- og funksjonsarealene er basert på en faglig vurdering av museets behov. Ambisjonen er å realisere visjonen om å bli et sted der besøkende inviteres til å møte og skape, sanse og lære.

Utgangspunktet er et tidligere arbeid med rom- og funksjonsprogram gjengitt i Norconsults rapport fra 2018. Her ble arealbehov for et nytt museum angitt til ca 15.000 m², også den gang uten større magasinkapasitet.

MiST har konkludert at magasiner med fordel (både økonomisk og praktisk) lokaliseres utenfor byen annet sted og utenfor de begrensede arealer som finns til disposisjon i dette prosjektet. Diskusjonene om magasin føres derfor separat fra tomtevalgspørsmålet. MiST disponerer ulike magasiner i dag, både på Dora og stedlige magasiner i egne museumsbygg. Det er på sikt planer om en større samlet magasinløsning for flere museer i MiST/andre museer i Trøndelag.

I det pågående arbeidet har arealbehovet blitt bearbeidet og redusert til et påkrevd minimum på vel 11.020 m². Dette er forutsetningen for et nytt museum med et langsiktig perspektiv begrunnet i museenes egen historikk, utvikling og fremtidige ambisjoner.

I arbeidet har også konsekvensene av både å bygge (arealkonsekvenser) og å drifte (areal og bemanning) to bygg blitt drøftet. MiST har konkludert med at det frarådes å gå videre med en løsning basert på flere bygg. Dette begrunnes i følgende:

- » to bygg vil kreve doble funksjoner både når det gjelder romutnyttelse/kapasitet og personalressurser.
- » utstillinger i to bygg, doubler behovet for førstelinjetjenester i turnus i seks (syv i høysesong) dagers uke (resepsjon/billettsalg og museumsbutikk).
- » krever doble publikumsfasiliteter som garderober, oppbevaring og toaletter, samt arealer og utstyr for rengjøringspersonale.
- » noen doble funksjoner som spiserom, garderobe, toaletter/dusj for personalet i førstelinjen.
- » FDV-kostnader og infrastruktur (sikkerhetsinstallasjoner, klimaovervåkning, brannsikkershetsløsninger, IT-driftsløsninger etc) doubles.

- » produksjon av utstillinger i to ulike bygg krever påkjøringsramper med mottaksrom begge steder. Hensiktsmessige mottaksrom med lager er nødvendig og må være utstyrt både til å ta imot store verk og til oppbevaring av emballasje og utstillingskasser.
- » Et detaljert romprogram er vedlagt (vedlegg 5). Programmet skal detaljeres ytterligere i den videre utviklingsprosessen.

BEGREPSFORKLARING:

Bruttoareal (BTA) er byggets totale areal. Bruttoarealet omfatter hele bygget, inkludert yttervegg.

Nettoareal er museets rene arealbehov for de forskjellige funksjonene. Nettoarealet omfatter alle hovedfunksjonene og rommene som er beskrevet i romprogrammet, inkludert støttefunksjoner som f.eks lager og toaletter.

For museumsbygg benytter man en brutto-nettofaktor som angir forholdet mellom nettoareal og bruttoareal. Man kan også kalle det en påslagsfaktor. I forholdet mellom brutto- og nettofaktor ligger yttervegger, gangarealer, vertikal kommunikasjon, tekniske rom, sjakter mm.

I dette arbeidet er det benyttet en faktor på 1,45 som er samme faktor som ble benyttet i Rom- og funksjonsprogram utarbeidet av Norconsult i 2018.

Faktoren 1,45 er en svært effektiv faktor. Ved ombygging av eksisterende bygg kan faktoren øke, for eksempel til 1,6. Dette må vurderes nærmere i neste fase når man går mer i detalj på valgt alternativ.

PUBLIKUMSOMRÅDER - MØTE OG SKAPE

Det nye museet gir plass til områder der besøkende møter museets aktiviteter og hverandre. Her inviteres besøkende til å bruke museet som møteplass, arena og kreativt verksted. Disse områdene vil være tilgjengelige for aktivitet utover utstillingenes åpningstider.

Torget - ankomst- og møteplass

Et torg og en møteplass som omfavner publikum. Et sjenerøst rom der gjester kan oppholde seg, finne informasjon og orientere seg. Her er det informasjon, resepsjon og billettsalg. Her skal det være enkelt å bli inspirert til å delta i museets aktiviteter.

Museumsbutikken

En museumsbutikk som henvender seg til torget. Her finnes et aktuelt utvalg av bøker, gaveartikler og produkter innen billedkunst, kunsthåndverk og design, håndplukket av fagpersoner. Publikum kan finne bøker og fordype seg videre i samlingen og relaterte temaer. Museet fungerer som en veileder til de gode produktene for de besøkende.

Kafé / restaurant

En attraktiv kafé og restaurant som fungerer som møtested for besøkende, er en sentral funksjon i museet. Her er det mulighet for en særlig sanselig og sosial opplevelse for museets gjester basert på regionens rikholdige råvarer.

Arena

Auditorium for 150 personer tilrettelagt for arrangementer i form av debatter, foredrag, seminarer, workshoper, performances og konserter. I forbindelse med Arenaen skal det etableres multifunksjonsrom som kan brukes til arrangement og møter.

Åpne verksteder

En sentral ambisjon med museet er å invitere besøkende til selv å skape og formgi. Verksted for kreativ utfoldelse blir en av museets kjernefunksjoner. Verkstedene vil gjøre museet til et kreativt sted der besøkende kan utforske formgivning og kunstnerisk produksjon, og måter å formidle dette på. Med dette utvides museets rolle på markant vis.

Bibliotek

Både NKIM og TKM har betydelige boksamlinger som i dag ikke er tilgjengelig for publikum. Biblioteket skal være et stemningsfullt sted for både fagpublikum som søker etter kunstfaglig litteratur og fordypning, og andre som ønsker å gå på oppdagelse i museets gode samling av faglitteratur. I tillegg presenteres bøker som er verk i seg selv, som eksempler på formgivning og grafisk design.

Støttefunksjoner

Støttefunksjoner er primært garderobes, toaletter, oppbevaring og lignende som er nødvendige for å betjene inntil 800 mennesker av gangen.

UTSTILLINGSAREALER - SANSE OG LÆRE

Museet for kunst og form vektlegger sanselige erfaringer som en form for læring og kunnskapsutvikling. Møtet mellom ulike materialer, tradisjoner og uttrykk står i sentrum. Utstillingene og utstillingsrommene skal speile dette. Rommene skal fungere både for kunst på vegg og objekt i monter, atmosfæriske installasjoner og frittstående verk.

Alle utstillingsarealer innrettes med tanke på maksimal fleksibilitet. Utstillingen deles opp i rom av ulike størrelser i et romforløp som gir besøkende en opplevelse av flyt og som samtidig er orienterbar. Mellom utstillingsrommene skal det finnes pusterom for rekreativt opphold med godt dagslys og utsikt til noe som inviterer til refleksjon. Rommene skal ha gode proporsjoner og gi gode akustiske opplevelser. Alle utstillingsrom skal tilfredsstille krav til belysning, klimakontroll og sikring. Da vil museet også være i stand til å låne inn kunst, design og utstillinger fra verdensledende museer og samlinger.

Samlingsutstillinger

Museene har en del større samlinger og utvalgte faste spesialsamlinger. Begge museer har spesialutstillinger som f.eks. verk fra Hannah Ryggen, Vanessa Bairds helromsinstallasjon med tegninger og interiørene av van de Velde og Finn Juhl. Videoverk, tekstiler, malerier på lerret og verk på papir stiller i tillegg ulike krav til forholdene i lokalene der de vises.

For publikum skal rommene disponeres på en begripelig, men også inspirerende og oppmerksomhetsvekkende måte. Samlingene omfatter både billedkunst og kunsthåndverk, og museets innretning på materiell utforskning, eget skapende og sanselige opplevelser, skal ivaretas.

Skiftende utstillinger

Her skal det være mulig å vise frem større skiftende utstillinger, også i internasjonal skala og karakter. Rommene må ha en generell og fleksibel karakter med mulighet for såvel spektakulære som finstemte presentasjoner. Rom med dobbel takhøyde, rom med gode muligheter til mørklegging og rom med høy sikkerhetsklasse og klimakontroll er nødvendige.

Støttefunksjoner for publikum og utstillingsproduksjon

I direkte tilknytning til utstillingsarealer skal det etableres nødvendige lager og produksjonslokaler.

MOTTAK OG DRIFT

Rom- og funksjonsprogrammet forutsetter at magasiner, konservering og dokumentasjon i hovedsak legges til eksternt fellesmagasin. For å ivareta eksterne utstillinger som mottas direkte på museet, skal det finnes tilgjengelige mindre verksteder for konservatorarbeid.

Mottakssoner

Mottakssoner skal muliggjøre håndtering og utpakking av kunst under sikre og klimatisk optimale forhold.

Drift

Driftsarealer omfatter snekkerverksted med oppbevaring av materialer, rom for audiovisuelt utstyr og lignende.

Administrasjon

De to museene har i dag 32 ansatte (i ulike stillingsstørrelser, spesielt for å ivareta formidling). Et nytt museum er dimensjonert for ca. 40 ansatte for å ivareta driften og gi plass for utvikling i fremtiden.

Kontorarbeidsplasser

Administrasjonsavdelingen tilrettelegges som kontorfløy med 30 kontorplasser i en blanding av cellekontor og teamkontor.

Fellesfunksjoner

I relasjon til arbeidsplassene etableres mulighet for tilgang til faglitteratur og oppholdssoner. Videre skal det være felles møterom, spiserom med kjøkken, hvilerom, print og kopi, toalett og mindre lager.

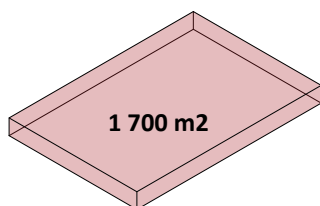
ATELIER

Gjesteatelier

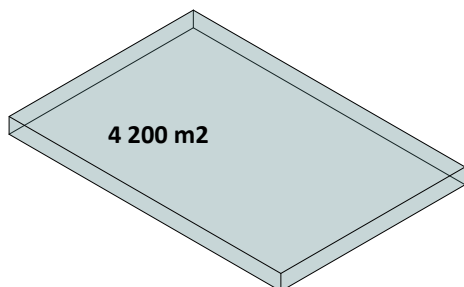
Det er et ønske om å kunne ha kunstnere tilknyttet museet i kortere og lengre perioder med atelierplass.

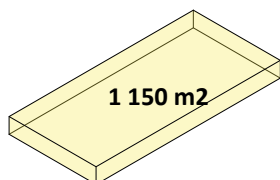
ROM OG FUNKSJONSPROGRAM

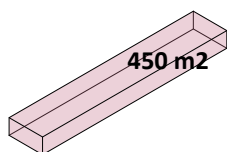
1 700 m²

4 200 m²

1 150 m²

450 m²

100 m²

	Arealbehov	Sum
Publikumsområder - møte og skape		1 700
Torget - ankomst og møteplass	300	
Åpne verksteder	300	
Arena - auditorium og multifunksjonsrom	300	
	200	
Bibliotek	200	
Museumsbutikk	100	
Støttefunksjoner	300	
Utstillingsarealer - sanse og lære		4 200
Samlingsutstillinger	2 700	
Skiftende utstillinger	1 200	
Støttefunksjoner	300	
Mottak og drift		1 150
Mottak, oppakking og nærmagasin	600	
Drift	400	
Støttefunksjoner	150	
Administrasjon		450
Kontorarealer, inkl lager	250	
Felles funksjoner	150	
Støttefunksjoner	50	
Atelier		100
Gjesteatelier	100	
Nettoareal hele museet		7 600
B/N-faktor		1,45
Bruttoareal hele museet		11 020
 B/N-faktor		1,6
Bruttoareal hele museet		12 160

Utstillingsrom

Utstillingsrom

Kafé

Åpent verksted

Bibliotek

Museumsbutikk

Åpent verksted

KOSTNADER OG FINANSIERING

Det er en egen oppgave å gjennomføre full økonomisk vurdering av de ulike tomtealternativene og det ligger utenfor denne analysen. MiST viser til investerings- og driftskostnader for likeartede bygg for å indikere m²-pris og kostnader til forvaltning, drift og vedlikehold (FDV). Når tomtevalg er foretatt, må konkretisering mht. forutsetninger og antatte investeringskostnader beregnes. Dette skal danne grunnlag for finansieringsløsninger og prosess med statlig, regionalt og lokalt nivå.

I denne tomteanalysen fremheves mer prinsipielle økonomiske forhold som kan påvirke tomtevalget og de ulike betingelser som har investerings- og driftskonsekvenser for tomtene. Ytterlige informasjon om økonomiske forhold finnes i **vedlegg 3**.

Her ser vi især på anskaffelsespris, særlige forhold angående byggbarhet og drift. På nåværende tidspunkt er det bortsett fra disse variabler, ikke noe som tilsier sterkt varierende kostnadsbilder mellom de tre alternativene.

Byggekostnader: Referanseprosjektene viser at utbygger kan måtte påregne en kostnad på rundt 90 000 - 100.000 kr pr m² (litt billigere å bygge i Trondheim enn i Oslo). Som referanseprosjekt vises det til Nasjonalmuseet og Munchmuseet - begge i Oslo, samt Sørlandets Kunstmuseum/kunstsiloen i Kristiansand.

Det samlede kostnadsbildet er avhengig av mange faktorer. Under er det vist to eksempler som tar utgangspunkt i samme nettoareal, med erfaringstall for byggekostnad på 95.000 kr/m², og to forskjellige brutto/netto-faktorer.

Nettoareal	B/N-faktor	Brutto-areal	Erfaringstall/m ²	Mulig kostnadsbilde
7 600	1,45	11 020	95 000	1 046 900 000
7 600	1,60	12 160	95 000	1 155 200 000

FDV-kostnader: Referanseprosjektene viser FDV-kostnader i 2021-kroner på mellom 780 - 1045 kr. pr. m². Det vises da til Rockheim, Munchmuseet og Sørlandets Kunstmuseum/kunstsiloen i Kristiansand.

Det må forventes noe økning i driftsutgiftene i et nytt, større og mer ambisiøst nytt museum. Det forventes dog også markant flere besøkende og dermed noe større grad av selvfinansiering. Det forventes også synergieffekter i administrasjon og drift som resultat av sammenslåing rent byggmessig, samt bedre bygningsmessig standard.

FINANSIERING AV NYTT MUSEUM

Ved behandling av Stortingsmelding St.meld. 23 - Musea i Samfunnet- Tillit, ting og tid, uttrykte en enstemmig Familie- og kulturkomite følgende:

“Komiteen mener det er viktig at ressursbruken innenfor museumssektoren kanaliseres på en måte som gir institusjonene utenfor Oslo en større andel av bevilgningene framover.”

Det synes derfor rimelig forvente at Kulturdepartementet tar hovedansvaret for finansieringen av et nytt museum for kunst og form i Trondheim. Det må samtidig forventes at Trondheim kommune og Trøndelag fylkeskommune bidrar.

Mulige modeller for finansiering av bygg og anlegg

Ved etableringen av det nasjonale opplevelsessenteret for pop og rock i Trondheim ble det lagt ut anbud om bygging med ambisjon om å inngå leiekontrakt basert på en meget detaljert kravspesifikasjon. Dette ble utarbeidet i et samarbeid mellom MiST og Statsbygg.

Entra vant konkurransen med transformasjon av det gamle Mellageret i Trondheim, og dermed var Rockheim etablert. MiST betaler i dag ordinær husleie og deler av FDV-kostnader til Entra.

Statsbygg er utbygger av det nye Nasjonalmuseet i Oslo, mens Oslo kommune var utbygger av det nye Munchmuseet.

Realisering av det nye museet krever sterkt og samordnet engasjement overfor nasjonale myndigheter for å få forankret ansvaret for dette nasjonale prosjektet. I den sammenheng vises det bl.a. til at NKIM i 1995 fikk status som nasjonalt museum fra Kulturdepartementet.

Foto fra Dora II fotograf David Grandorge

Foto fra Dora II fotograf David Grandorge

MILJØMESSIG BÆREKRAFT

Et nytt museum for kunst og form i Trondheim vil påvirke ytre miljø. En fullstendig vurdering av hvordan de ulike tomtealternativene har innvirkning på dette er en større oppgave som ligger utenfor dette oppdraget. På overordnet nivå er følgende tema vurdert på et generelt nivå, og noe mer spesifikt for tomtene:

Grønn mobilitet: Transport til og fra museet vil bidra til et nytt museums totale klimagassutslipp. De alternative lokaliseringene av nytt museum har varierende grad av tilgjengelighet. Plassering nært kollektivtilbud og et godt opparbeidet gang- og sykkelnett, er vurdert som mest gunstig med tanke på bruk av miljøvennlig transportform for besøkende og arbeidstakere.

Gjen-/ombruk: Forskning viser at de potensielle miljømessige gevinstene er store ved rehabilitering eller oppgradering av eksisterende bygninger, sammenlignet med nybygging. Årsaken er at eksisterende konstruksjoner har lagt klimagassutslippene ved produksjon bak seg. Gjenbruk av bygninger vil derfor være et avgjørende bidrag i det grønne skiftet (Kilde: [Sintef 2020, De mest bærekraftige byggene finnes allerede](#)).

Energi- og materialbruk: Energibruk når bygget står ferdig er viktig, men det er ikke vurdert for de forskjellige alternativene, da det forutsettes godt løst for alle. Materialbruk har også konsekvenser for klimagassutslippet. Innenfor feltet pågår det innovasjon og utvikling som vil ha kommet enda lengre når et eventuelt til- eller nybygg skal realiseres. Dette vil bli vurdert inngående i senere faser.

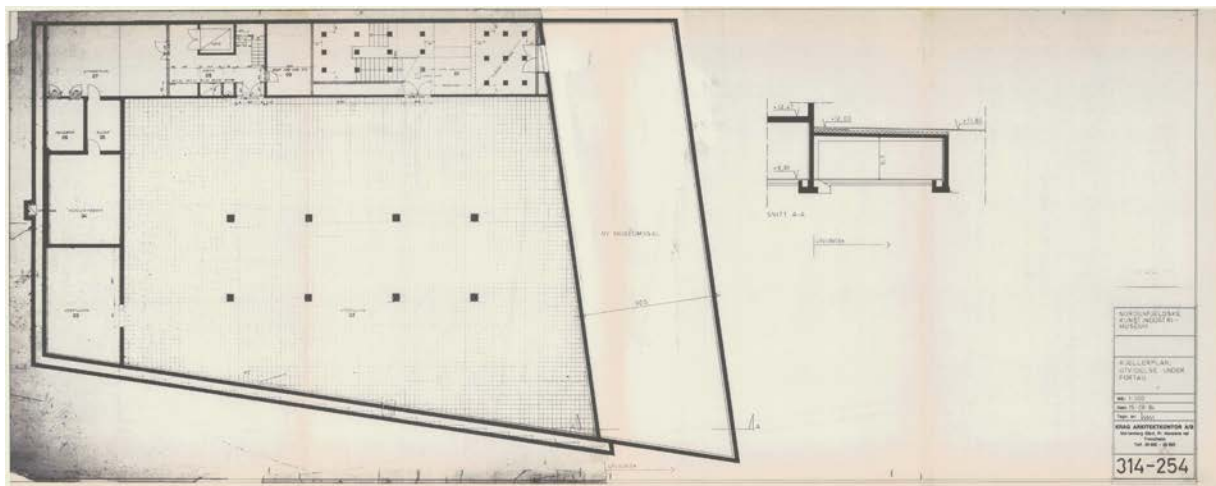
Økonomisk bærekraft er vurdert i kapittelet over, Kostnader og finansiering.

Sosial bærekraft: Aspekter som utdanning og arbeid, men også psykososiale faktorer som glede og identitet knyttet til livskvalitet, trivsel og helse, blir påvirket av et nytt museum. Et nytt museum anses som svært positivt med tanke på sosial bærekraft. Her forutsettes alle tomtealternativene å stille tilnærmet likt. Aspekter knyttet til dette er integrert i analysene av tomt og kontekst.

Ambisjoner: Det nye museet har høye ambisjoner for bærekraftig bygging og utvikling. Dette er en mulighet for Trondheim til å vise fram sin styrke innenfor teknologi og forskning. Her kan både ny materialteknologi, ombruk av materialer, fokus på grønn mobilitet og sosial bærekraft, samt andre miljørelaterte nyvinninger realiseres. I den videre prosess bør ulike miljøer inviteres med. Prosjektet må utarbeide et miljøprogram som setter tydelig miljømål, som følges opp i realiseringen gjennom en miljøoppfølgingsplan.

ALTERNATIV BRUK AV DAGENS BYGG

Dersom Bystyrets endelige tomtevalg resulterer i enten Dora II eller Leutenhaven, gir dette rom for alternativ bruk av dagens to museumsbygg i hhv. Munkegata og Bispegata. Dagens bygg vil uansett framtidig bruk bli stående som de flotte arkitektoniske landemerkene de er for Trondheim. Den videre prosessen må i så fall avklare bruken av bygningene. I dette kan selvsagt også ulike kulturformål være aktuelle. Bygningene vil som påpekt kreve betydelige oppgraderinger før de kan tas i bruk.

Original plantegning av Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum

A woman with dark hair, wearing a light-colored shirt with thin vertical stripes, is looking upwards and to the right with a slight smile. She is holding a dark, round object, possibly a hat or a bag, in front of her. The background is a blurred indoor setting with vertical elements like curtains or a wall. The entire image is covered with a semi-transparent teal overlay. The word "Scenarier" is written in a bold, yellow, sans-serif font on the right side of the image.

Scenarier

SCENARIER FOR NYTT NORDENFJELDSKE

I det følgende presenteres scenarier for tre forskjellige lokasjoner for et nytt Nordenfjeldske. Hensikten med scenariene er å hjelpe beslutningstakere og andre til å forestille seg det nye museet på de alternative lokasjonene. Et scenario er en beskrivelse av en tenkt framtidig situasjon og er dermed ikke å betrakte som et ferdig prosjekt.

De tre scenariene bygger på kunnskapen fra tomtanalysen, den involverende prosessen, herunder prosess med antikvariske myndigheter, og visjonen for Nordenfjeldske. Scenariene viser muligheter og potensialer gjennom tekst og illustrasjoner. De er framtidsbilder på hvordan det nye museet kan utfolde seg og utfylle sin visjon på den aktuelle tomtene. De tre scenariene er:

- » **DORA II** - Enestående museumsopplevelse ved fjorden. Transformasjon av bunkeren på Nyhavna og nybygg på taket.
- » **Leutenhaven** - Nytt kulturtorg som beriker Midtbyen. Nybygg på dagens parkeringsplass ved siden av Trøndelag Teater.

- » **Utvidelse ved Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum og Rådhuset** - Transformasjon og nybygg i historisk miljø. Tar i bruk et rehabilitert Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum, deler av Rådhuset og legger til et nytt bygg i tilknytning til dette museet.

Scenariene baseres på omfattende analysearbeid på tomtene, der forhold på de tre tomtene er sjekket ut så langt det har latt seg gjøre. Spesielt har det vært utfordrende å finne et gjennomførbart alternativ for 0+ primært med tanke på antikvariske hensyn. Samtlige alternativ som har vært vurdert og undersøkt er omtalt i vedlegg 1 og 2.

Samme arealer, rom- og funksjonsprogram er lagt til grunn for alle tre alternativ. I hvert scenario illustreres en mulig plassering av rom og funksjoner i et diagram. Dette er skisser som må bearbeides videre når endelig lokalisering er valgt.

Det understrekes at scenariene ikke skal forstås som gjennomarbeidede arkitektoniske eller innholdsmessige forslag, men som mulighetsstudier.

Kartet viser hvor i byen de tre aktuelle scenariene er lokalisert.

ENESTÅENDE MUSEUMSOPPLEVELSE VED FJORDEN

SCENARIO 1:

DORA II

Nordenfjeldske på Dora II gir mulighet for et museum i den helt store skala og med plass til markante åpne verksteder, kreativ produksjon og utstrakt samspill med andre aktører i byen og regionen.

Et museum her vil kunne få stor variasjon i romlige opplevelser fra store åpne haller med utsikt til fjorden, til kjeller med mange gode utstillingsrom. Her er særlige romlige muligheter for store verk i høye rom med karakter. I scenariet utnyttes bygningens nesten 5.000 m² eksisterende funksjonelle arealer i bygningen mot vest til nye utstillingsareal.

DORA II KVALITETER

- » Plass til alle funksjoner og utstillingstyper
- » Markante overdekkede rom med plass til store installasjoner
- » Mangeartede romlige opplevelser
- » Utstrakte muligheter for verksted både inne og ute
- » Enestående takterrasse og kafé med utsikt til fjorden
- » Mulighet for uteromsopplevelser på taket, på gjenfylte dokker og i tørrdokken
- » Blir en del av Trondheims framtidige byutvikling

Illustrasjonsplan

UTBYGGINGSMULIGHETER

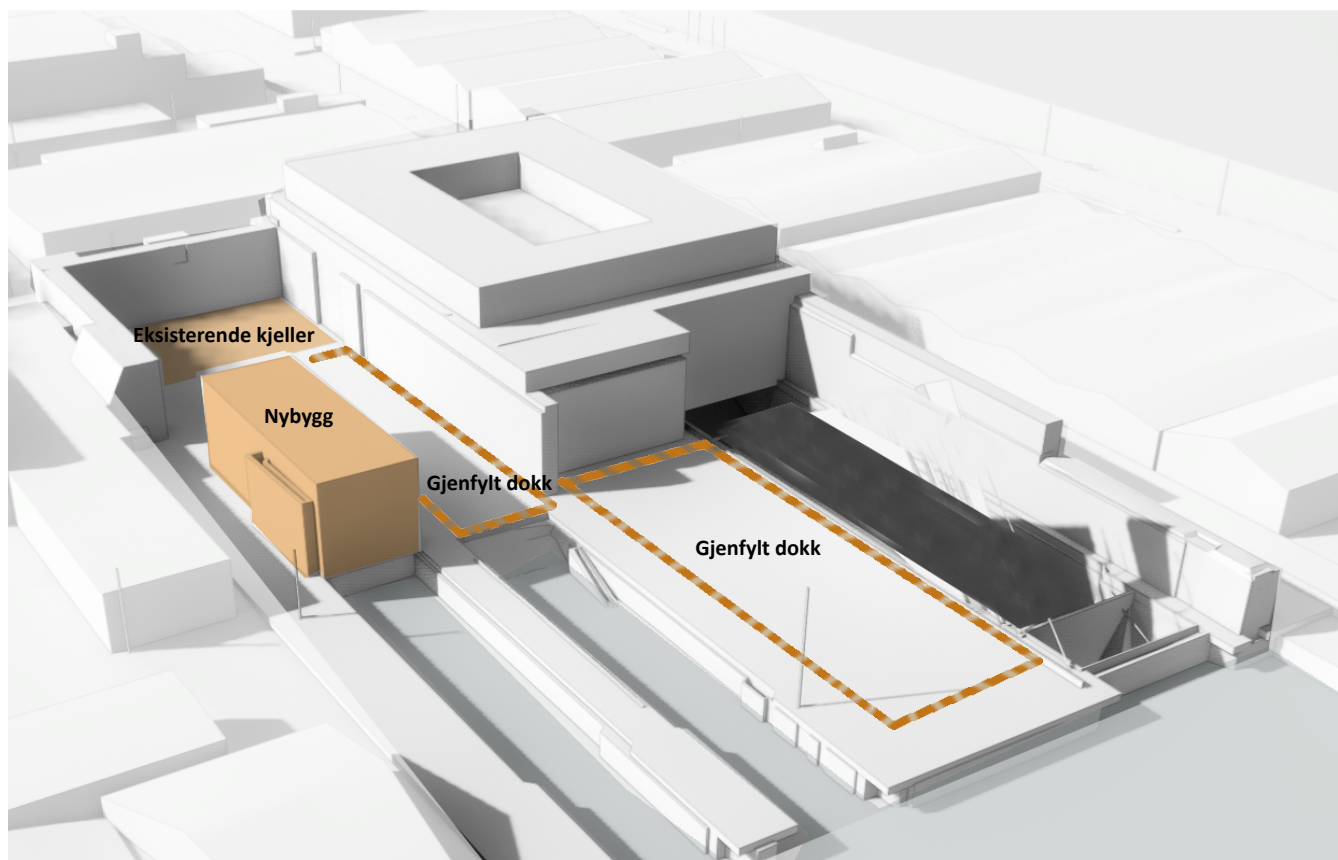
Plantegningen viser utbygging på taket av bunkeren. Det er tenkt som et enetasjes nybygg med et gårdsrom som kan være et uterom for museet. Museets arealbehov (11.020m²) får plass i bunkeren, med kjeller, og nytt volum på taket. Adkomst til museet vil være via Skippergata og en forplass på innsiden av muren, mens vareleveringen vil skje fra Transittgata.

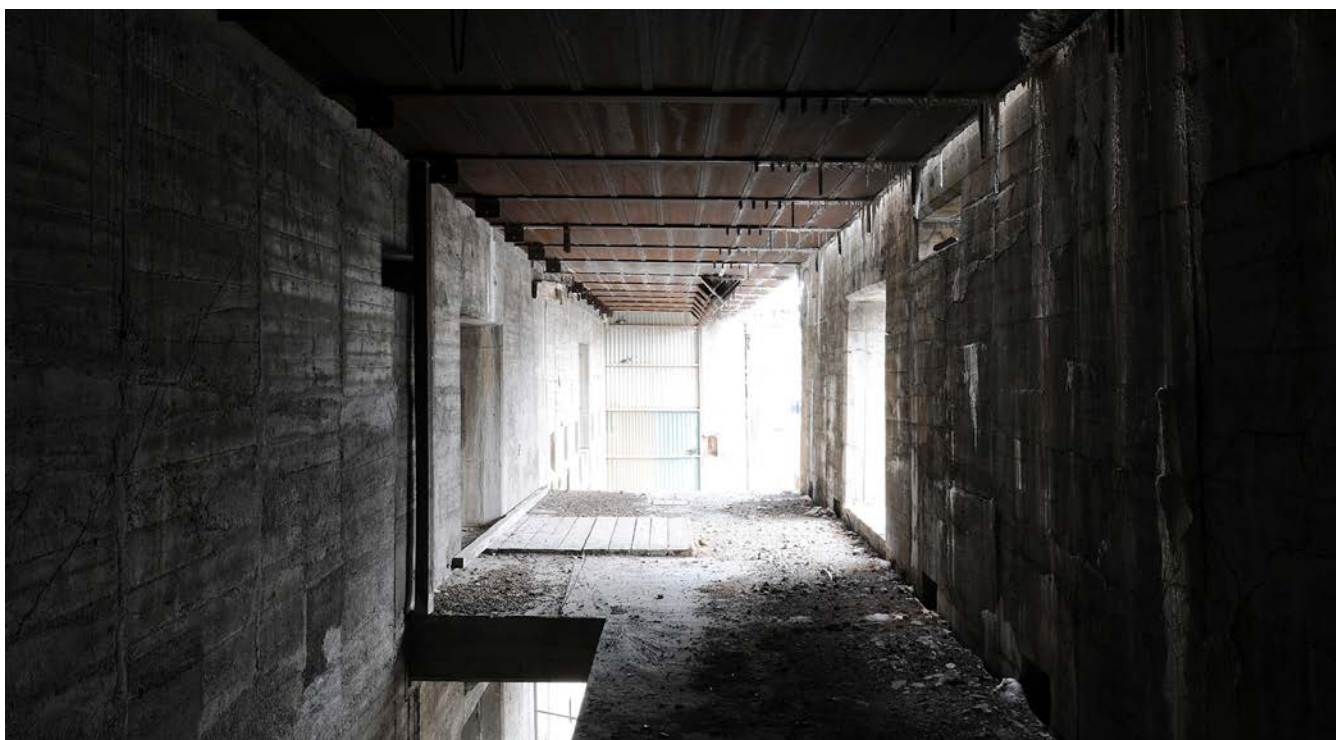
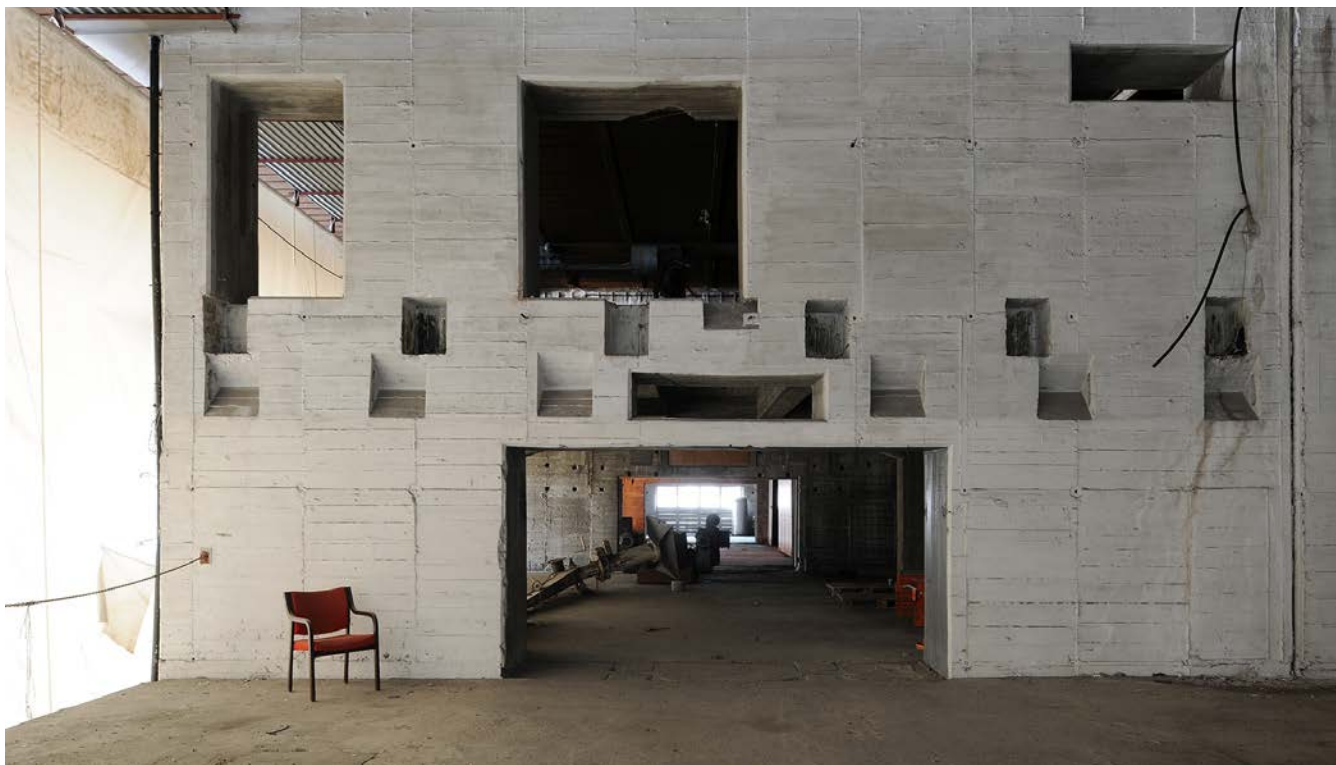
Det er potensiale for mer utbyggingsareal på utsiden av bunkeren. Dette er areal som kan bli aktuelt å ta i bruk for museet, for eksempel på grunn av endret romprogram eller økt brutto-nettofaktor, men det kan også brukes av en annen aktør som kan ha og gi synergier med museet. Muligheten ligger i kjellerareal utenfor bunkeren og i dokker som er fylt med masser samt et mulig nybygg over to etasjer pluss kjeller. Til sammen utgjør de potensielle tilleggsarealene opp mot 6.000- 7.000 m² bruttoareal.

DORA II FAKTA

- Dora er en ubåtbunker fra 2. verdenskrig som i dag er et kulturminne i Riksantikvarens NB-register. Dora ble i 1991 midlertidig fredet av Sør-Trøndelag Fylkeskommune.
- Areal tomt: 11 daa.
- Bunkerens eksisterende areal over og under bakken utgjør til sammen ca. 8.100 m² brutto.
- Et nytt volum på tak kan ha en størrelse på ca. 2.700 m² brutto. Til sammen 11.020 m² brutto.

Skisse som viser mulige utbyggingsarealer på utsiden av eksisterende bunker

BILDER FRA DAGENS SITUASJON.

Bildene viser de sterke betongkonstruksjonene og lyset fra fjorden som kan gi spesielle romlige opplevelser til museet.

VOLUMMODELL SETT FRA NORDVEST.

Illustrasjonen viser ny bebyggelse på tak og nærheten til fjorden. Solsiden og Svartlamoen, de nærmeste etablerte bydelene vises øverst i bildet.

SKALA

Bygningens skala og karakter muliggjør etablering av store verksteder og storskala prosjekter - også utendørs. Museet kan spille sammen med planlagte uteområder og andre kultur- og kunnskapsfunksjoner i Nyhavna-området.

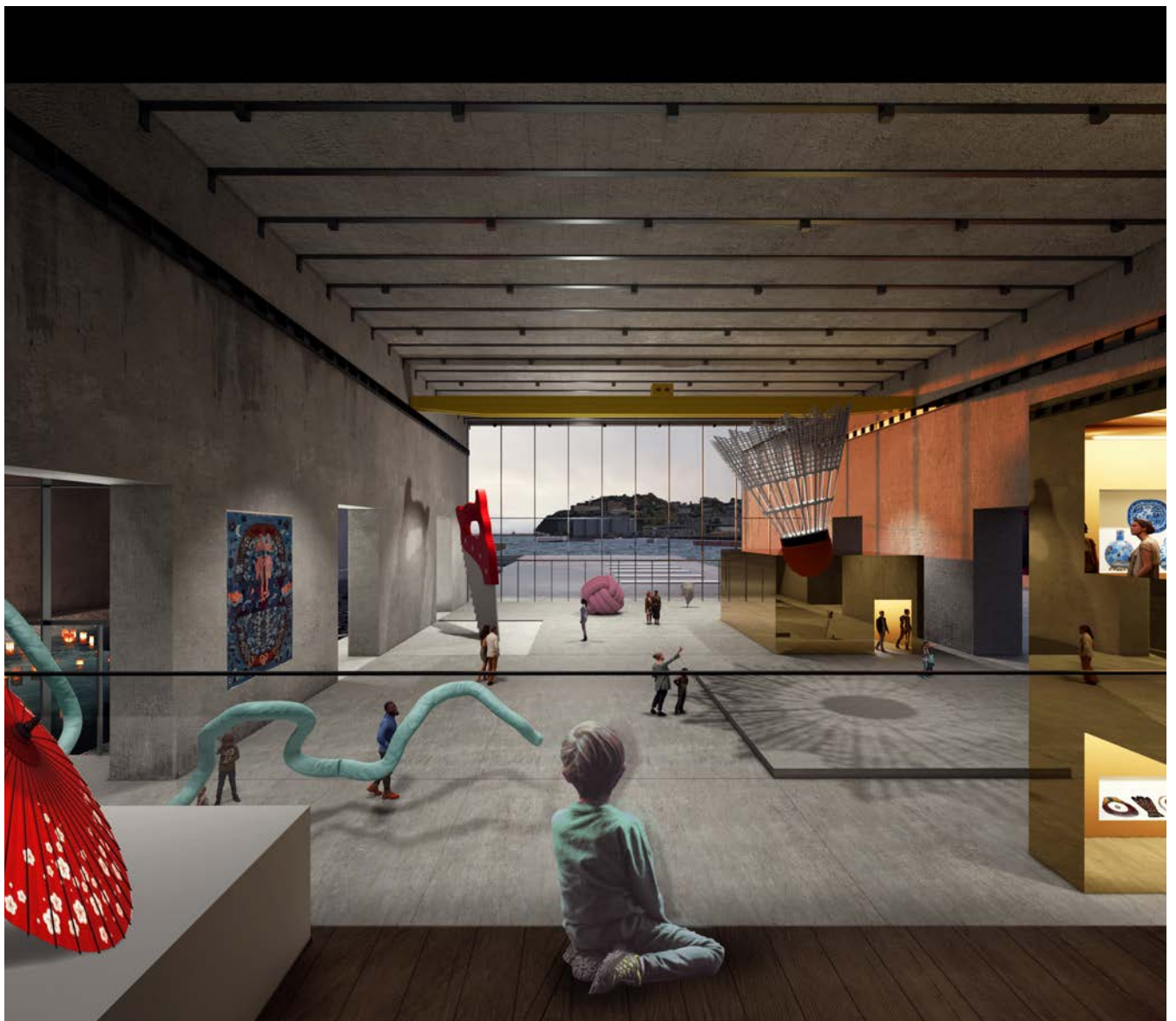
I scenariet brukes mest mulig av den eksisterende bygning en og aktiverer eksisterende rom med nye funksjoner.

Dora IIs skala gir mulighet for å skape en ny type museum, der det store sentrale rommet kan fungere både som stort utstillingsrom, adkomstrom og et eksperimentarium for byen. DORA II gir mulighet for å skape en helt spesiell museumsopplevelse.

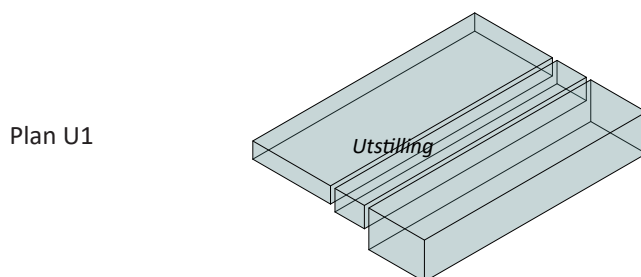
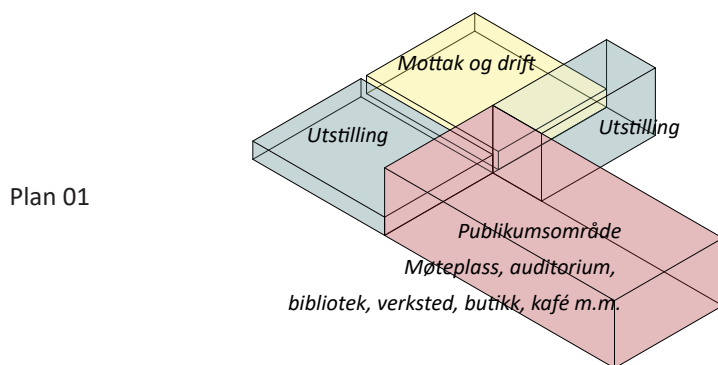
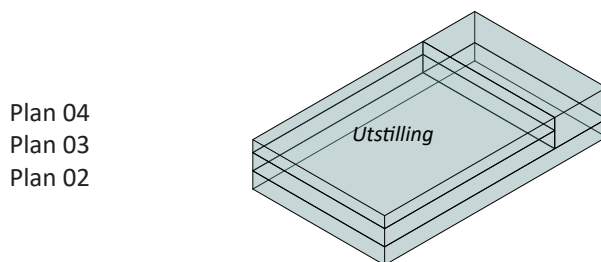
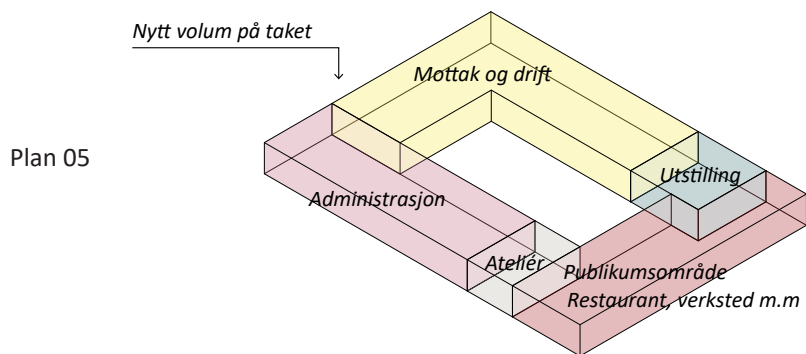
FRAMTIDSVISJON FOR NYHAVNA FRA KVALITETSPROGRAM FOR NYHAVNA (illustrasjon Mad, Holt O'Brien og Bogl).

Illustrasjonen viser hvordan et museum i Dora II kan bli del av Trondheims framtidige store sentrumsutvidelse, og få en prominent plass ved fjorden.

VISUALISERING INTERIØRPERSPEKTIV

Illustrasjonen viser den store hallen lengst øst i Dora II. Betrakteren står i 3 etasje og ser ned og ut gjennom store åpne glasspartier. Størrelsen på hallen gir god boltreplass til større kunstverk, møteplasser og aktiviteter. Til venstre i bildet skimtes vannet i tørrdokken. Til høyre i bildet ser man ut gjennom de store åpningene.

	Publikumsområder - møte og skape 1 700m2 netto
	Utstillingsarealer - sanse og lære 4 200m2 netto
	Mottak og drift 1 150m2 netto
	Administrasjon 450m2 netto
	Ateliér 450m2 netto

FORDELING AV PROGRAM I DORA II

I dette scenariet er sentrale publikumsarealer lagt i byggets første etasje og på taket med utsikt til fjorden. Utstillingsarealene er plassert "i ryggen" av den eksisterende bygningen og i kjelleren. Varemottak ligger på hjørnet Skippergata/Transittgata og verkstedene ligger på taket.

PILOTPROSJEKT

Dora II er pekt ut som pilot i 2020-2022 i Bylivsstrategi for Nyhavna for å vise potensialet i stedet. Det forutsetter noen mindre investeringer i teknisk infrastruktur. Dette kan være til nytte for MiST, eksempelvis nå som NKIMs museumsbygg er stengt. Nordenfjeldske Transitt er et midlertidig utstillingskonsept der NKIM lager utstillinger på forskjellige steder i påvente av permanent lokasjon.

Skissene for utbygging på tak er vist til Trøndelag fylkeskommune som har forvaltningsansvaret. Deres tilbakemelding er at mulighetene for å oppnå tilstrekkelig areal og volum later til å være tilstede – og virker meget bra.

Til sammen kan bygget i seg selv og det nye museet bli et unikt sted som gir god grobunn for museets visjon om å bli en pådriver for samfunnsengasjement. Museet som funksjon er en sjelden anledning til å ta vare på kulturminnet, samtidig som man gir ny bruk og mening til Dora II.

SAMMENFATNING AV SCENARIO OG TOMTEANALYSE FOR DORA II

Tomtekvalitet, bygning og byggbarhet

Alternativet Dora II oppfyller målet om et nytt felles museum for kunst og form med utviklingsmuligheter i et langt tidsperspektiv. Det er plass til å etablere relevante utstillings- og publikumsrom, samt gode arbeidsforhold for ansatte. Arkitekturens markante karakter og de romlige kvalitetene i både større og mindre rom, samt plasseringen mot vannet, kan skape en enestående kunst- og kulturdestinasjon. Det vurderes som realistisk å kunne gjennomføre en flott transformasjon og legge til utvalgte nye elementer også sett i lys av kulturminnehensyn.

Kontekst, beliggenhet og steds-kvalitet

Dora II ligger i et byutviklingsområde som vil transformeres og utvikles over flere tiår. Avstand til sentrum oppleves i dag som betydelig, men sett i museets lange perspektiv må det forventes at adkomstforhold og utviklingen for øvrig vil gjøre at området oppleves som en del av byen. Utviklingen av Dora II som sentral kulturfunksjon passer godt med de overordnede planer for Nyhavna.

Økonomi

Dora II forventes å kunne erverves uten store kostnader. Bygningen representerer ikke umiddelbart en stor verdi som kan realiseres av andre aktører på grunn av dens karakter og fredning. Den fremstår dermed som rimelig i

relasjon til anskaffelse.

I forhold til ombygging må man forvente en kostnad som er minst like kostnadskrevende som nybygg med en viss risiko for økt kompleksitet på grunn av byggets beskaffenhet og usikkerhet knyttet til dette. Klimasikring må inngå.

Den store bygningsmassen kan gjøre driften mer krevende, men gir også økte muligheter for aktiviteter og inntekter.

Bærekraft

Kommunedelplanen for Nyhavna definerer Nyhavna som et nullutslippsområde og forbilde for utviklingen av fremtidens nullutslippssamfunn. Plasseringen av Dora II vil i starten oppleves som mindre tilgjengelig enn andre alternativer, men nullutslippsområde innebærer blant annet etablering av "grønne mobilitetssystemer" (eksempelvis bruk av byens vannveger), og det forutsettes at Dora II vil ha svært god tilgjengelighet innen relativt kort tid.

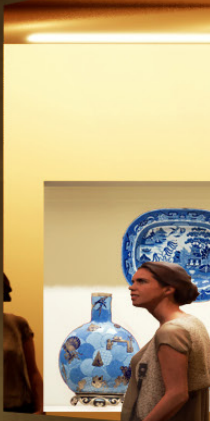
Aktivering og gjenbruk av eksisterende bygg til nytt relevant formål anses som svært positivt.

I miljøprogrammet for Nyhavna stilles krav om null klimagassutslipp, og et nytt museum her må forholde seg til dette.

Skisse til eksteriørperspektiv som viser scenariet for Dora II med mulig tilbygg på tak og spenningen mellom store haller, plassrom mot fjorden og vann i tørrdokken til høyre.

NYTT KULTURTORG SOM BERIKER MIDTBYEN

SCENARIO 2:

LEUTENHAVEN

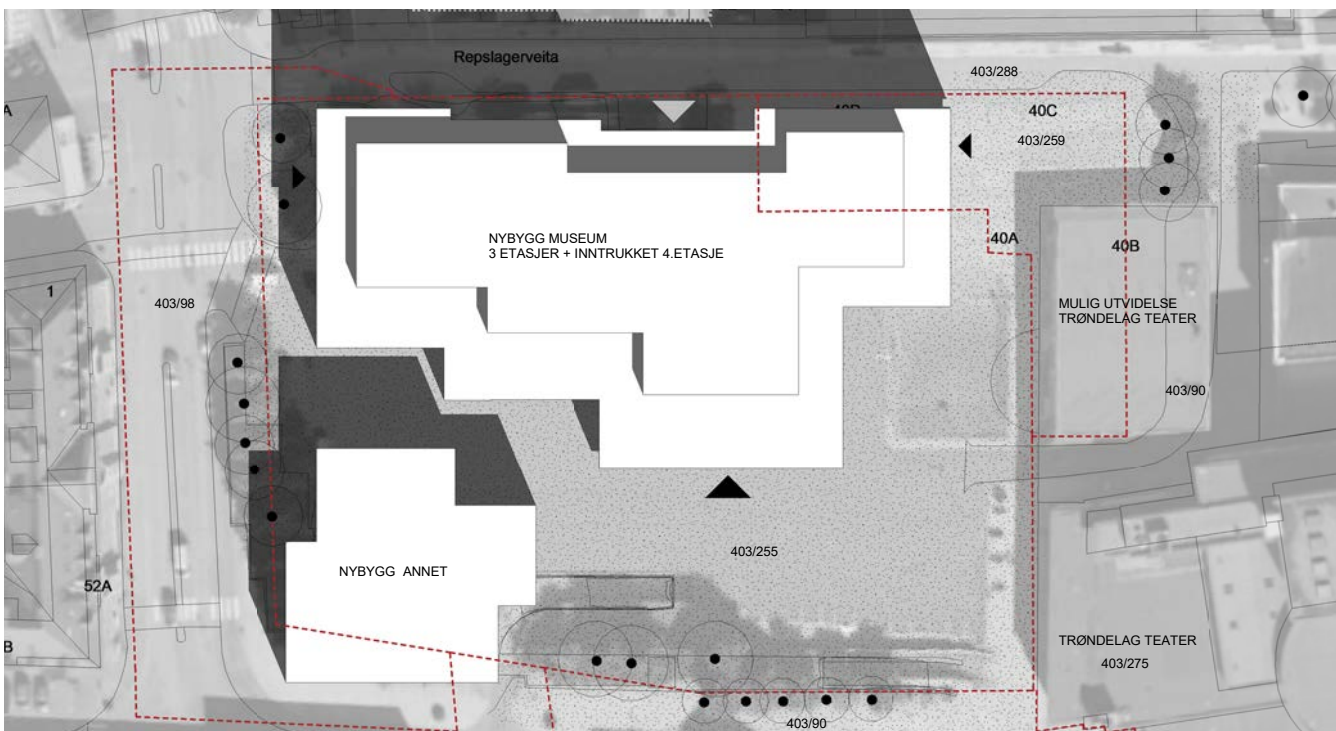
Nordenfjeldske på Leutenhaven gir mulighet for et museum i et nytt kulturkvartal sentralt i Trondheim. Tomten har gode plassforhold og gir rom for et selvstendig museumsbygg som åpner seg mot en offentlig plass og andre bygg på tomten.

I kraft av tomtens åpne karakter gis det mange mulige arkitektoniske løsninger for et nytt museumsbygg. Dette scenariet presenterer en modell hvor Nordenfjeldske etableres som en egen bygning, men inngår i en større bymessig sammenheng.

Plasseringen gir mulighet for sambruk med andre aktører i området, blant annet Trøndelag Teater, NTNU og Vitenskapsmuseet, noe som gir området en merverdi. Plasseringen er tett på både bysiden og offentlig transport ved Prinsenkrysset.

KVALITETER PÅ LEUTENHAVEN

- » Plass til alle funksjoner og utstillingstyper
- » Sentral og god plassering i Midtbyen
- » Mulighet for å skreddersy et nytt museum til samlingene og museets visjon
- » Mulighet for uteromsopplevelser på taket og i det offentlige byrommet sør på tomten
- » Mulig samspill og sambruk med andre kultur- og kunnskapsaktører i et nytt kulturkvartal

ILLUSTRASJONSPLAN

Illustrasjonen viser Nordenfjeldske som en egen bygning nord på tomten og et mindre bygg i sørvestre hjørne for en annen aktør. Mellom museet, det mindre bygget og Trøndelag Teater dannes et offentlig tilgjengelig, grønt byrom og det er flere bevegelsesmuligheter på kryss og tvers av tomten

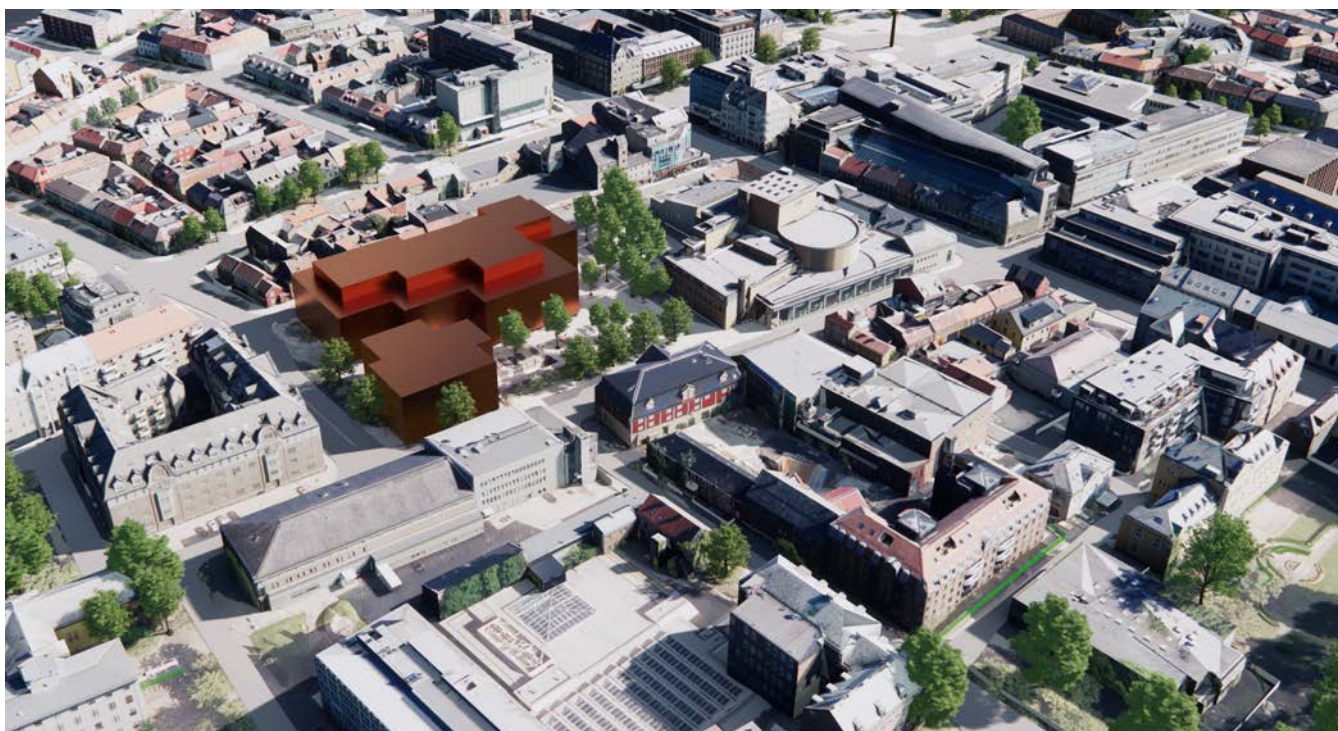

LEUTENHAVEN FAKTA

- Tomten er i dag parkeringsplass og parkeringskjeller.
- Ligger i Midtbyen, vest for Trøndelag Teater.
- Eies av av Trondheim kommune. KLP har festeavtale for kjellerarealet frem til 2065.
- Tomten har tidligere vært rutebilstasjon.
- Areal tomt: 14.645 m².
- Mulig ny bebyggelse over bakken i gjeldende detaljreguleringsplan: 23.000 m² - utover Trøndelag Teaters behov og uteområder.

BILDE FRA DAGENS SITUASJON (lånt av adressa.no)

Bildet viser omgivelsene vest og nord for parkeringsplassen, og byggene som kan bli museets nærmeste naboer. Fra taket på det nye bygget kan man få utsikt til fjorden, som skimtes øverst til høyre i bildet.

VOLUMMODELL SETT FRA SØRVEST.

Illustrasjonen viser at det er mulig å etablere tydelige og markante bygningsvolumer og samtidig skape et flott offentlig grønt byrom mellom ny bebyggelse og Trøndelag Teater.

UTBYGGINGSMULIGHETER

Scenariet legger alt arealbehov i det store bygget over bakken, slik at et eventuelt krav til parkeringsplasser fortsatt kan ligge under bakkenivå.

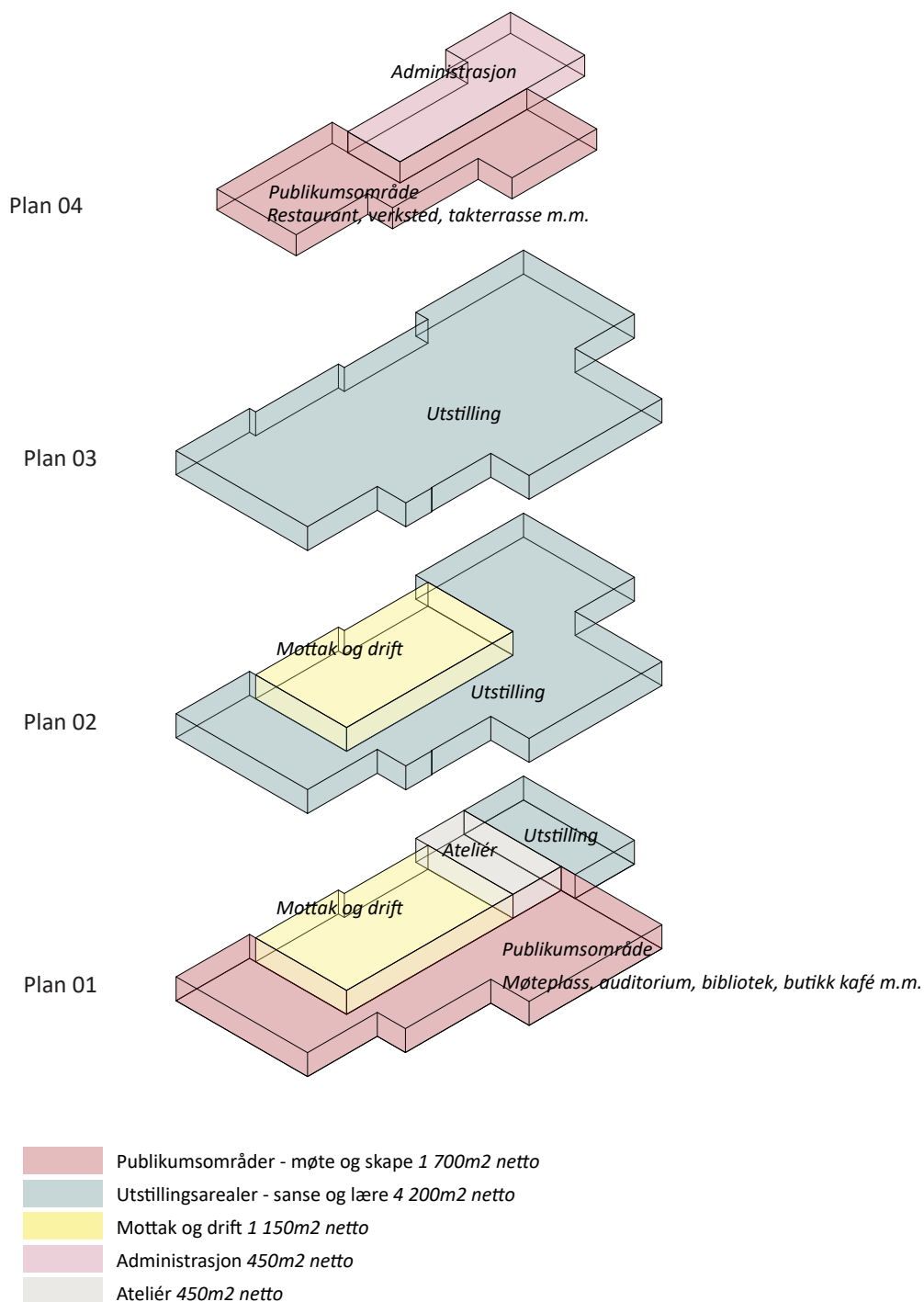
Det er potensiale for mer utbyggingsareal for museet, enten ved å benytte kjellerarealet, øke fotavtrykket eller høyden. Dette er areal som kan bli aktuelt å ta i bruk for museet, for eksempel på grunn av endret romprogram eller økt brutto-nettofaktor.

Det kan tenkes at teateret, museet og aktøren i det tredje bygget, kan gi merverdier for alle og gi grunnlag for sambruk av arealer over og under bakken. Uterommet vil bli en positiv bidragsyter til alle aktører i området.

VISUALISERING, SETT FRA Plassrommet i SØR.

Illustrasjonen viser mulig samspill mellom stort museumstorg ute og museets indre liv. Første etasje er illustrert transparent for å bidra til åpenhet og byliv på plassen og til gatene rundt. Her kan man få innblikk til de profesjonelle og de åpne verkstedene, møteplasser og vrimlearealer samt noe utstilling. Høyere opp er de større utstillingsarealene og på taket en terrasse med utsikt til fjorden og Midtbyen.

FORDELING AV PROGRAM PÅ LEUTENHAVEN

Det er plass til alle funksjoner i nybygget. I dette scenariet er sentrale publikumsarealer lagt i første og øverste etasje. Publikumsadkomst er fra det nye byrommet. Utstilling er plassert i andre og tredje etasje. Varelevering løses fra Repslagerveita.

SAMMENFATNING AV SCENARIO OG TOMTEANALYSE FOR LEUTENHAVEN

Tomtekvalitet, bygning og byggbarhet

Scenariet for Leutenhaven viser en realistisk og farbar vei for et flott nytt museum for kunst og form i Trondheim. Det er plass til å skape et museum med mange muligheter. Tomta gir grunnlag for nok volum for en selvstendig bygning, samtidig som det er plass til andre (kultur)funksjoner. Scenariet er avhengig av avtale med festetager, men i kraft av allerede godkjent detaljregulering på tomten er det gode muligheter for en relativt rask prosess.

Kontekst, beliggenhet og steds kvalitet

Den sentrale plasseringen er god og skaper relevante muligheter for samspill med andre kultur- og kunnskapsaktører- og med Midtbyen som helhet. Et kulturbygg på denne plasseringen vil bidra til at tomten blir utnyttet til et offentlig formål - samtidig som kunsten vil få en prominent plassering i bybildet.

Økonomi

Leutenhaven representerer med sin attraktive plassering sentralt i byen en ervervespris- eller tappt kommunal inntekt- som er relativt høy.

Tomten fremstår, tross en viss usikkerhet om grunnforhold, som det enkleste stedet å bygge av de tre lokasjonene.

Driftsmessig vil et nytt museum kunne gi tilpasset og effektiv drift.

Bærekraft

Leutenhaven er svært godt tilgjengelig for gående-, syklende og kollektivreisende midt i sentrum av Midtbyen.

Alternativet innebærer nybygg og mest sannsynlig riving av eksisterende parkeringskjeller. Leutenhaven står derfor svakest av alternativene med tanke på utslipp knyttet til bygging.

SKISSE TIL NATTPERSPEKTIV AV SCENARIET FOR LEUTENHAVEN.

Illustrasjonen viser hvordan bygget kan bli en lanterne på Leutenhaven når det er mørkt ute.

TRANSFORMASJON OG NYBYGG I ET HISTORISK MILJØ

SCENARIO 3:

UTVIDELSE VED NORDENFJELDSKE KUNSTINDUSTRIMUSEUM OG RÅDHUSET

Et museum med utgangspunkt i eksisterende Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum med utvidet areal rundt Rådhuset vil med sin sentrale plassering kunne bli en viktig attraksjon midt i byen. Her kan museets ambisjoner om å bli en møteplass for kreativt medborgerskap og samfunnsengasjement folde seg ut.

Museet får et nytt tilbygg mellom eksisterende Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum og Rådhuset og mot Rådhusparken. Tettheten mellom politisk og kunstnerisk virksomhet gjør det mulig å se for seg sambruk av lokaler og aktiviteter som gagnar både byen og besøkende. Første etasje i Rådhuset foreslås som sambruksareal for Rådhuset og museet.

Plasseringen vil bidra til en konstruktiv aktivering av Munkegata som styrker Midtbyens aktivitetsprofil. Scenariet utnytter et område som i dag ikke brukes optimalt og kan bidra til å gi nytt liv til et fint parkrom i byen. Her kan museets aktiviteter og uterommet løfte hverandre.

KVALITETER VED UTVIDELSE AV NORDENFJELDSKE KUNSTINDUSTRIMUSEUM

- » Kontinuitet og fortsatt bruk av eksisterende Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum
- » Sentral plassering mellom Torvet og Nidarosdomen
- » Mulig samspill og sambruk mellom Rådhus og museum
- » Bidrar til positiv utvikling langs Munkegata
- » Mulighet for uteromsopplevelser på fortau i Munkegata eller i Rådhusparken
- » Nærhet til Nidarosdomen og besøkende som beveger seg gjennom byen
- » Aktiverer et parkeringsareal og gir nytt liv til Rådhusparken
- » Mulig samspill og sambruk med andre kulturaktører

BILDER FRA DAGENS SITUASJON

Bildene viser Rådhuset. Det nye tilbygget erstatter dagens overflateparkering på baksiden av rådhuset og deler av parken.

ILLUSTRASJONSPLAN

Plantegningen viser et sammenhengende museumsbygg med tyngdepunkt rundt Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum. Et nybygg strekker seg fra Munkegata, langs museumsbygningens sørside, og på østsiden av Rådhuset. Nytt volum langs Rådhuset får flotte utsiktsforhold til Rådhusparken. Første etasje i Rådhuset tenkes som sambruksareal mellom museet og Rådhuset. Det antas at sikkerhetsforhold for begge funksjoner kan løses på en god måte i hele bygget.

UTVIDELSE VED NKIM - FAKTA

- Tomtene ligger i Midtbyen og inkluderer det eksisterende Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum, tomten sør for dette og deler av Rådhuset og dets tilhørende eiendom.
- Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum oppgraderes og gjenbrukes.
- Første etasje i Rådhuset tilrettelegges for sambruk med museet.
- Det bygges et nytt bygg sør for NKIM og øst for Rådhuset ut mot Rådhusparken.
- Nybygget har kjeller og tre etasjer over bakken, fotavtrykk 1.650 m².
- Gullsmed Møller-bygget må ved dette alternativet flyttes.
- Bruk av Trondheim kunstmuseums bygg til ulike kulturformål er en del av den videre vurderingen.

VOLUMMODELL SETT FRA SØRØST

Illustrasjonen viser hvordan et nybygg samler de to eksisterende byggene, og samtidig åpner seg opp mot og tar i bruk parken. Høyden på det nye volumet er lavere enn Rådhuset slik at det ikke skal få konsekvenser for sikten til, og opplevelsen av, Nidarosdomen.

STEDSTILPASNING OG BEVARING

Den eksisterende trebygningen i Munkegata (gullsmeden) foreslås flyttet. Eksisterende Trondheim kunstmuseum kan evt. brukes til andre kultur- eller museumsformål. Fra antikvarisk hold er det gitt muntlige signaler om at flytting av gullsmed og skissert nybygg er løsbart.

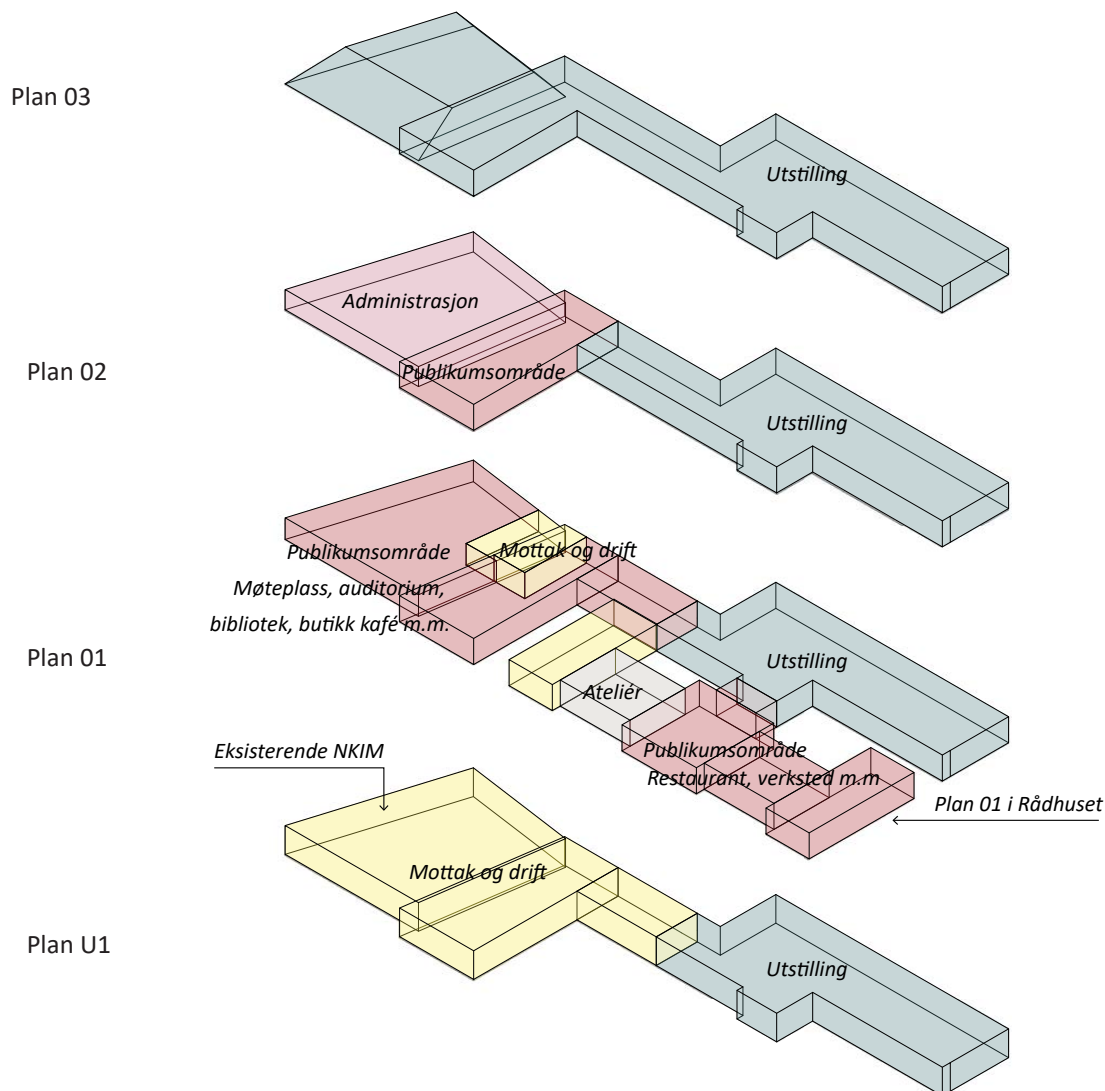
Dersom det blir behov for mer areal, for eksempel på grunn av endret romprogram eller økt brutto-nettofaktor, må det løses med et større bygningsvolum mot parken.

Scenariet muliggjør en både sammenhengende og steds-tilpasset museumsløsning, der eksisterende bygninger i stor utstrekning bevares. Samtidig legges en flott ny bygning til Rådhusparken på et område som i dag fremstår som en bakside.

PERSPEKTIV FRA MUNKEGATA

Illustrasjonen viser et nytt bygg som kan bli et inngangsparti for museet og et samlende bygg mellom de to eksisterende byggene. På framsiden er gateparkeringen i Munkegata fjernet, her kan det være uteservering og rom for aktivitet og byliv.

	Publikumsområder - møte og skape 1 700m ² netto
	Utstillingsarealer - sanse og lære 4 200m ² netto
	Mottak og drift 1 150m ² netto
	Administrasjon 450m ² netto
	Ateliér 450m ² netto

FORDELING AV PROGRAM I UTVIDELSE AV NORDENFJELDSKE KUNSTINDUSTRIMUSEUM

Illustrasjonen viser publikumsarealer på bakkeplan i alle tre bygg. Utstillingsarealene er hovedsakelig lagt i det nye volumet langs Rådhusparken. Eksisterende museumsbygg benyttes til administrasjon. Varemottak og drift ligger i kjeller og første etasje.

SAMMENFATNING AV SCENARIO OG TOMTEANALYSE FOR UTVIDELSE VED NORDENFJELDSKE KUNSTINDUSTRIMUSEUM OG RÅDHUSET

Tomtekvalitet, bygning og byggbarhet

Scenariet som omfatter utvidelse av Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum og Rådhuset gir mulighet for et sentralt plassert museum i et historisk miljø med mange kvaliteter og romlige opplevelser. Scenarietssærlige styrke er kontinuiteten og forbindelsen til det eksisterende museumsbygget og den sentrale beliggenheten. Det er akkurat mulig for å sikre plass nok til museets behov og samtidig bidra positivt til miljøet i byens hjerte. Scenariet er avhengig av samspill med Trondheim kommune vedrørende Rådhuset og prosessen med antikvariske myndigheter, herunder anlegg av kjeller i et antikvarisk krevende område.

Kontekst, beliggenhet og stedskvalitet

Den sentrale plasseringen midt i byen, nært Rådhuset og Nidarosdomen, gjør scenariet attraktivt. Plasseringen er tett på sentrale bevegelsesårer i byen – både for lokale og tilreisende. Det er mulighet for samspill med Rådhuset og andre attraksjoner i bysentrum. Lokasjonen har sterk identitet og bidrar positivt til det omkringliggende bymiljø.

Økonomi

I forhold til ervervessum fremstår utvidelsen rundt

eksisterende Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum som et rimelig alternativ. Stiftelsen NKIM eier dagens tomt. Bortsett fra gullsmeden er tomten for mulig utvidelse eid av Trondheim kommune. Muligheten for å bygge så tett og (relativt) høyt må forventes alene å være mulig for det som for byen er en særdeles viktig kulturfunksjon.

Oppgradering av eksisterende Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum innebærer en viss usikkerhet, men antas ikke å være en større kostnadsdriver enn nybygg.

Det skisserte scenariet vil i tillegg til byggekostnaden medføre arkeologiske utgravninger. Dette forventes ikke i de andre scenariene.

Driftsmessig forventes et nytt museum å kunne gi tilpasset og effektiv drift.

Bærekraft

Tilgjengeligheten for gående, syklende og kollektivt reisende er svært god midt i Midtbyen.

Aktivering og gjenbruk av museumsbygningen, sambruk av første etasje i Rådhuset, og fortetting innenfor bykjerne, anses som positivt. Full utgraving av kjeller kan ha negative konsekvenser med tanke på klimagassutslipp.

GATEPERSPEKTIVET, UTSNITT

Illustrasjonen viser hvordan nybygget kan inngå i en rekke langs Munkegata, sammen med de to eksisterende nabobyggene, og hvordan det nye bygget kan være inviterende og åpent som en positiv kontrast.

